

Sfântul Ioan Scărarul și Sfântul Efreem Sirul, frescă pictată de Tzortzis Cretanul în biserica mare a Sfintei Mănăstiri Dionisiou din Sfântul Munte Athos, sec. XVI.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Universitățile pustiei

Se sărbătorește în această primăvară, pe 4 aprilie, împlinirea a 150 de ani de la înființarea, în 1866, a Academiei Române. Numită la început „Societatea Literară Română”, apoi „Societatea Academică Română”, ca, în sfârșit, să fie cunoscută cu numele consacrat de „Academia Română”, cel mai important for românesc de cultură și știință.

Eu nu mă voi opri la importanța mare pe care o are Academia în viața spirituală a neamului - cu siguranță fac lucrul acesta cei îndrugiți -, ci mă voi opri la o realitate de natură duhovnicească care, pe plan spiritual, este în tandem cu spiritul universitar și am putea-o denumi „Universitățile Pustiei”.

După ce creștinismul a devenit religia agreată a Imperiului Roman, până atunci fiind sute de ani prigonită, mase de oameni s-au botezat, neavând întotdeauna pregătirea necesară. Baremul exigent din punct de vedere spiritual al trăirii religioase a scăzut. Și, în această situație, eroii duhului, martirii în alb, trebuie căutați în mediul monahal. Desigur afirmația nu este exclusivistă dar, în marile lavre monahale pot fi întâlnite spirite excepționale.

În jurul lor s-au format caractere, pustile devenind adevărate „universități”. Așa au fost Pustia Schetică din Egipt, Pustiul Iordanului, până în ziua de astăzi Muntele Athos. Lista nu este exhaustivă, ci exemplificativă. La început învățătura era transmisă oral, dar ulterior a fost cuprinsă și în scris. Ba, sunt cazuri când în unele lavre s-au construit școli admirabile, în adevăratul sens al cuvântului. Și nu numai în Orient, unde mănăstirea Studion și altele erau celebre, ci și în Apus, marile universități au fost organizate în mănăstiri.

Referindu-se la rolul didactic și inițiativ al monahismului, Mitropolitul Bartolomeu scria: „Ca și creștinismul primar, călugăria clasică avea un caracter inițiativ. Tainele ei se descopereau prin viu grai, de la dascăl la ucenic, treaptă cu treaptă, puțin câte puțin, cu înaintări și reveniri încete, ocolind accidentele. Părinții Pustiei, foști învățăcei la rândul lor, dovedeau o măiestrie fără de seamă în a-și apropia sufletul omului și a-l călăuzi spre inima lui Iisus, cu o iscusință pe care nici pe departe nu o posedă savanții de astăzi ai psihologiei abisale. Inițierea se făcea de la om la om - mai precis de la persoană la persoană - întru comuniunea dumnezeiescului dor. Cărțile s-au alcătuit mai târziu, pe îndelete...”. Părintele Mitropolit Bartolomeu se referea la rolul inițiativ al monahismului în general, dar, în special, la înțelepciunea Părinților Deșertului a căror apoftegme se găsesc în Pateric. Lucien Regnault, în lucrarea „Viața cotidiană a Părinților Deșertului în Egiptul secolului IV”², va sublinia faptul că „acești eroi ai ascezei și virtuții au fost înconjurați de o aură de miraculos, ceea ce făcea să se spună, de exemplu, despre avva Macarie, că era un «dumnezeu pe pământ» asemenea faraonului ce purta acest titlu în Egiptul antic”³.

Sfântul Arsenie cel Mare era unul dintre cei mai cultivați oameni ai vremurilor sale. Pentru aceasta, după ce s-a retras în pustia Egiptului, nu se sfia să-i consulte pe cei inițiați în spiritualitate, chiar dacă erau oameni simpli. Unul, care se mira de aceasta, i-a zis: „Avva Arsenie, cum, atâta învățatură latinească și elinească având, întrebă pe acest țăran pentru gândurile tale?”. El i-a răspuns: „Învățătura latinească o am cu adevărat, dar alfabetul acestui țăran încă nu l-am învățat”⁴.

Pentru Părinții Deșertului adevărata „filosofie”, adică iubirea de înțelepciune, era călugăria. Pe bună dreptate, Părintele Dumitru Stăniloae spune că „Sfinții Părinți sunt maestrii neîntrecuți într-o știință, pe care noi am lăsat-o să ne fie răpită, în știința sufletului, care e cea mai scumpă realitate după Dumnezeu și cunoștința aceasta ne-o pun la dispoziție”⁵ în scrierile filocalice. Ceea ce ei au exprimat în „Universitățile Pustiei” ne-au transmis și nouă. Ei au sesizat mecanismul complicat în care patimile pun stăpânire pe om, plecând de la nivelul gândurilor. „De aceea se pune atâta preț în scrierile Filocaliei pe paza gândurilor. Patimile pot fi topite și faptele externe pot fi îmbunătățite numai după ce omul s-a deprins să-și urmărească orice gând, ca, dacă e rău, să-l alunge îndată, sau să-l curețe și să-l îmbrace în pomenirea lui Dumnezeu”⁶.

Acest mare teolog ortodox al veacului trecut, Părintele Dumitru Stăniloae, traducând scrierile filocalice din greacă în română, ne va pune la îndemână nouă tuturor înțelepciunea bătrânilor școliți în „Universitățile Pustiei”. Înaintea lui au mai fost și alte încercări de genul acesta, la Mănăstirea Neamț, la Mănăstirea Frăsinei, la Schitul Prodromu din Athos, locuri care, în spiritul afirmațiilor noastre, erau „Universități ale Pustiei”. Referindu-se la ele, academicianul Virgil Cândea, într-o lucrare monumentală pe care a coordonat-o, va spune: „marele teolog a cunoscut și a prețuit vechile versiuni ale scrierilor filocalice și referindu-se la ele ne întâmpină în mai toate introducerile la autorii din traducerea sa, realizată potrivit normelor științifice moderne, pe bază de ediții critice ale operelor patristice, cu ample comentarii care le limpezesc mesajul într-o limbă accesibilă cititorilor de azi”⁷.

¹ Predoslavie la Pateric, Editura Episcopiei Ortodoxe, Alba Iulia, 1990, p. 5.

² Lucien Regnault, Viața Cotidiană a Părinților Deșertului în Egiptul secolului IV, Editura Deisis, Sibiu, 1997.

³ Ibidem, p. 16.

⁴ Avva Arsenie, 5-6 Pateric, Editura Episcopiei Alba Iuliei, Alba Iulia, 1990, p. 15.

⁵ Filocalia 1, Sibiu, 1974, p. 126.

⁶ Ibidem.

⁷ Filocalia *, Universală, 2001, p. 17.

DIN SUMAR:

– Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului,
rod al istoriei și promisiune a viitorului

– PR. BOGDAN IVANOV.....(p. 2)

– 10 ani de la înființarea Mitropoliei Clujului și
5 ani de la instalarea ca Mitropolit a IPS Andrei

– VICTOR OPASCH.....(p. 3)

– Biblioteca din Alexandria – ALEXANDRU NEMOIANU.....(p. 3)

– Fântâna lacrimilor – AUREL SASU.....(p. 4)

– Sfântul Gheorghe cel Nou la Cluj – MARCEL MUNTEAN....(p. 4)

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, rod al istoriei și promisiune a viitorului

Pr. Bogdan Ivanov

Există în viața fiecărei comunități umane sau instituții momente fondatoare, în jurul cărora se regăsesc împlinite atât așteptările trecutului cât mai ales sunt exprimate speranțele pentru viitor. Astfel de momente nu sunt deloc lipsite de tensiuni, dar valoarea și adevărul lor se limpezesc în timp, arătând că nu resentimentele trecutului biruiesc, ci nădejile într-un viitor mai bine și firesc așezat. Un astfel de moment fondator este pentru Biserica noastră, pentru Transilvania și, nu în ultimul rând, pentru clujeni înființarea în urmă cu un deceniu a Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.

Evenimentul de acum 10 ani, trăit intens de comunitatea clujeană, precum și de către toți cei prezenți la slujba de întronizare a vrednicului de pomenire Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu, a fost perceput ca o normalizare a structurilor administrative ale Bisericii, precum și ca o recunoaștere a Clujului în calitatea lui de metropolă ortodoxă. Nu este deloc lipsit de interes faptul că această dată a istoriei recente se înrudește spiritual cu o alta, din cumpăna veacului al XV-lea, când la Feleac, pe dealul ce înconjură orașul comoră se înfiripa prima mitropolie cu atestare istorică certă a românilor ortodocși din Transilvania. În această logică istorică, data de 25 martie 2006 nu reprezintă altceva decât trezirea la viață a acestor rădăcini care au trăit timp de secole ascunse în seva suflătească a românilor ardeleni, ierarhi, preoți sau simpli credincioși.

Sfânta Liturghie de Hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, Buna Vestire, 2016

Din momentul reînființării Mitropoliei Clujului, Ortodoxia transilvană a intrat într-o nouă etapă istorică, Clujul asumându-și rolul de iradiere a unei noi viziuni misionare și pastorale în Biserică. Anul acesta, la praznicul Bunei Vestiri s-au împlinit zece ani de la proclamarea publică a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, structură canonică ce cuprinde, după reorganizarea din anul 2012, trei eparhii ardeleni: a Clujului, a Maramureșului și cea a Sălajului.

Drumul parcurs de noua Mitropolie ardeleană, de la hotărârile Sfântului Sinod din 4 noiembrie 2005, 18 ianuarie și 1 martie 2006, la evenimentul din 25 martie, a confirmat că reșezarea structurilor administrative, precum și înnoirea și normalizarea eclesială a raporturilor din Biserică nu sunt ferite de obstacole, inerții și mistificări răuvoitoare. Dar, dincolo de acestea, evenimentul nașterii noii Mitropolii, ancorat în viziunea și voința istorică exprimată de Mitropolitul Andrei Șaguna, de Octavian Goga sau de Patriarhul Miron, confirmă împlinirea acestor idealuri, dar și faptul că Biserica trăiește mereu sub aripa înnoitoare a Duhului Sfânt.

Încă din programul pastoral anunțat de vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu în cuvântarea de instalare, noua structură mitropolitană a urmărit redinamizarea vieții bisericesti, sub toate aspectele ei, precum și revenirea la "starea de normalitate eclesială". Acest lucru a fost evidențiat cu asupra de măsură în cei 10 ani de activitate printr-o agendă teologică și socială complexă a Sinodului Mitropolitan, prin atitudinile pe care ierarhii ardeleni le-au luat față de problemele actuale ale Bisericii și societății, precum: prezența religiei și a icoanelor în școli, moștenirea Gojdu, intensificarea misiunii în parohii, activitățile cu tinerii, dar și prin elaborarea unei strategii care să dea un răspuns secularismului tot mai agresiv.

În acest climat de dialog s-au reșezat și raporturile dintre vechea Mitropolie de la Sibiu și noua Mitropolie a Clujului, ambele centre eclesiastice având misiunea de a contribui la o mai bună păstorire și reprezentare a intereselor credincioșilor ardeleni. Interesul comun în problema moștenirii Gojdu, precum și asigurarea unui cadru legislativ echitabil, care să garanteze o stabilitate patrimonială și o

atmosferă de pace interconfesională au fost temele majore discutate de cele două sinoade mitropolitane în răstimpul celor 10 ani.

În mod fericit, data de 25 martie marchează și trecerea Mitropoliei într-o nouă etapă a slujirii ei, prin întronizarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, un ierarh care știe să îmbine excelent duhovnicia cu administrația și care a dat, prin personalitatea sa, o nouă dinamică a prezenței Mitropoliei în societate. Dinamizând slujirea liturgică și conștiința eclesială a preoților, accentuând nevoia catehizării și a misiunii cu tinerii, dezvoltând structura instituțiilor de filantropie socială, Mitropolitul Andrei a deschis un program înnoitor în toate sferile de misiune ale Mitropoliei. Și în acest sens, realizări precum Campusul teologic Nicolae Ivan și Colegiul Ortodox din Cluj, Centrul de tineret din Sângeorz Băi, Cantina socială din Bistrița, Căminele de Bătrâni din Cușma și Maieru, Casele de tip familial de la Florești, Asociația *Filantropia Ortodoxă*, Mănăstirile Sfânta Elisabeta, Someșul Cald sau Ciceu sau noile șantiere de biserici sunt mărturie ale dinamismului misionar pe care Mitropolia îl cunoaște.

Pentru a sărbători 10 ani de la reînființarea, la 25 martie 2006, a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, la Cluj-Napoca s-au desfășurat o serie de evenimente care au marcat acest important jubileu din istoria ei. Cu acest prilej credincioșii clujeni au avut bucuria și privilegiul de a se închina moaștelor Sfântului Cuvios Gheorghe Mărturisitorul din Drama, aduse la Cluj de o delegație a Mitropoliei din Drama (Grecia), avându-l în frunte pe Mitropolitul Pavlos.

Evenimentele propriu-zise au început joi, 24 martie 2016, la ora 9.30, când racla cu sfintele moaște a fost purtată în procesiune de la reședința Mitropolitană spre Catedrală de un sobor de preoți în frunte cu IPS Părinte Mitropolit Andrei și cu IPS Părinte Mitropolit Pavlos și a fost depusă pentru închinarea credincioșilor în Muzeul Mitropoliei Clujului. Credincioșii s-au putut închina sfintelor moaște, în fiecare zi, în intervalul orar 6.00 - 0.00, până duminică, 27 martie, la ora 17.00, fiind asistați de preoți și călugări, care i-au mirit pe închinători.

În seara zilei de Joi, de la ora 18.00, în Catedrala Mitropolitană, IPS Arhiepiscop Ciprian al Buzăului și Vrancei a săvârșit slujba Pavecerniței Mari și a Litiei, urmată de priveghere. Părintele Arhiepiscop Ciprian a rostit un cuvânt de învățătură în care a vorbit despre înrudirea spirituală a celor două evenimente din 25 martie 2006 și 2011, care oglindesc o tainică lucrare a lui Dumnezeu în Biserica Lui.

Evenimentul central a avut loc Vineri 25 martie 2016, de praznicul Bunei Vestiri, când, începând cu ora 9.30, un sobor de 10 ierarhi a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în prezența credincioșilor, a personalităților din lumea culturală și academică, dar și a reprezentanților autorităților civile și militare din întreaga Mitropolie. La această praznuire au slujit IPS Pavlos, Mitropolit de Drama (Grecia), IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei, IPS Andrei, Mitropolitul Clujului, IPS Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, IPS Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei, PS Andrei, Episcopul Harghitei și Covasnei, PS Petroniu, Episcopul Sălajului, PS Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, PS Justin Sigheteanul, Arhiereu Vicar al Maramureșului și Sătmarului și au asistat PS Episcop Vicar Vasile Someșanul și PS Florentin Crihălmeanu, Episcop greco-catolic de Cluj-Gherla.

În cuvântul său de învățătură, Mitropolitul Pavlos de Drama a vorbit despre situația din Grecia și România, amintind că doar Hristos poate preschimba toate, întrucât El este Calea, Viața și Învieerea. În această logică a mântuirii Praznicul Bunei Vestiri este punctul central de la care pleacă toate celelalte sărbătoriri creștine. Mitropolitul Pavlos a atras atenția asupra pericolelor pe care societatea zilelor noastre le are, în care răul poartă masca seducătoare a mai binelui și în care Ortodoxia trebuie să dea cu mai multă convingere mărturia adevărului.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei a acordat distincția „*Crucea Transilvană*”, domnului Victor Opaschi, Ministru Secretar de Stat pentru Culte pentru atașamentul deosebit arătat Bisericii Ortodoxe și pentru sprijinirea ei în lucrarea misionar-pastorală. La rândul său, Victor Opaschi a mulțumit pentru onoarea făcută și a reliefat personalitățile celor doi Mitropoliți Bartolomeu și Andrei, care au înobilat prin calitățile lor și prin anvergura slujirii lor acest scaun Mitropolitan. Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a fost felicitat de cei prezenți la împlinirea a 5 ani de slujire mitropolitană, iar din partea Sinodului Mitropolitan, prin PS Justin Sigheteanul o icoană a Maicii Domnului, sub a cărei ocrotire se află Mitropolia clujeană.

Pentru a sublinia importanța prezenței la Cluj a oaspetelui grec, comunitatea clujeană l-a invitat pe Părintele Mitropolit Pavlos să săvârșească, în Biserica Schimbarea la Față, slujba de Te-Deum pentru ziua națională a Greciei.

Evenimentele s-au încheiat vineri, de la ora 18.00, cu Concertul Fundației „*Mitropolitul Bartolomeu*” susținut de *Cvartetul Transilvan* al Filarmonicii de Stat *Transilvania*, în Sala Auditorium Maximum, din Cluj-Napoca.

(continuare în p. 3)

Foarte mulți dintre sfinții nevoitori ai „Universităților Pustiei” au fost oameni titrați. O sumedenie pomeniți în prima parte a anului, cum ar fi Sfântul Efreem Sirul sau Sfântul Ioan Scărarul și mulți alții. Operele le-au rămas și le folosesc de sute de ani creștinii. Ei erau conștienți de impactul pe care îl au scrierile duhovnicești asupra oamenilor. În acest sens spune Sfântul Ioan Scărarul că „cel ce lipsește pe orb de călăuză, turma de păstor, pe cel ce rătăcește de povățuitor, pe prunc de tatăl său, pe bolnav de doctor, corabia de cârmaci, pricinuieste tuturor primejdii, iar cel ce încearcă să lupte fără ajutor cu duhurile, e omorât de acelea”⁸.

Din aceste „Universități” ale spiritului s-a revărsat mereu asupra lumii învățătura dătătoare de viață. Și-l cităm tot pe Părintele Stăniloae care zice că „dezvoltarea vieții sufletești e îndrumată de un canon și ținută de o voință statornică pe această linie, care eliberează pe om de impulsurile întâmplătoare și de patimile ce au crescut în el prin neglijența lui și devine stăpân și maestru al propriei lui vieți interioare”⁹.

Iar atunci când, prin decretul 410 din 1959, statul comunist desființa o seamă de mănăstiri și-i scotea pe călugării tineri din monahism, tot el va scrie studiul „Sensul vieții monahale”. Argumenta aici rostul spiritual al mănăstirilor, care, din punctul de vedere al puterii, adunau o seamă de oameni inactivi și promotori ai unei vieți cu orientare mistică, iar țara nu ar fi avut nevoie de „trântori”, ci de „constructori ai socialismului”.

Din nefericire, și acum, într-o lume totalmente liberă, sunt forțe obscure care promovează un duh anticreștin și antibisericesc, conform căruia în vremurile acestea postmoderne și secularizate am avea nevoie „de spitale, și nu de catedrale”, iar „Universitățile Pustiei” ce să facă pentru cei ce n-au nevoie de cultura Duhului?! Noi considerăm că avem nevoie și de viață spirituală pentru că „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4, 4).

Îmi aduc aminte cu nostalgie cum, prin anii 70, când ideologia oficială ce se propaga era cea materialistă, Mănăstirea Sihăstria, în special, dar și alte mănăstiri, erau adevărate universități ale spiritului. Grupurile de pelerini care ajungeau acolo erau primite de Părintele Cleopa Ilie, un cuvântător de excepție, care le vorbea ore întregi. În fața chiliei lui erau așezate pe iarbă băncuțe, iar credincioșii ședea pe ele și se crea *ad hoc* o adevărată școală. De acolo pelerinii treceau la chilia Părintelui Paisie Olaru, duhovnic absolut și sfânt, care îi spovedea, îi binecuvânta și-i mângâia. Erau supapele de relief datorită cărora se mai putea rezista.

Cam același lucru, dar la altă scară, se petrecea la chilia Părintelui Arsenie Papacioc de la Mănăstirea Sfânta Maria din Techirghiol, pe care Dumnezeu l-a ținut în viață până anii trecuți. Au mai fost și alte mănăstiri unde oamenii prindeau putere și căpătau energie pentru a lupta în continuare. Pentru că părinții de acolo nu erau niște slăbănogi, ci „luptătorii cei mai hotărâți în slujba Duhului, erau cavalerii eminenți ai spiritului”¹⁰.

Acum conjunctura e alta. După anii 1990 nimeni nu cuteza să adreseze cuvinte de batjocură la adresa celor sfinte, la adresa Bisericii. Astăzi o fac, ba mai mult, într-o lume globalizantă și secularizantă, nici nu mai este „corect politic” să tot pomenești de Biserică și de valorile tradiționale. Spre tristețea noastră, nici nu s-a aprobat ca într-o prezumtivă constituție a Europei să se menționeze că aceasta are rădăcini creștine.

Noi știm însă că „Hristos, ieri și azi și în veci, este Același” (Evrei 13, 8). Numai El, întemeietorul Religiei Iubirii, poate aduce armonie și pace între oamenii confrunțați cu tot mai multe extremismisme și acte de terorism. Cei educați în spiritul Evangheliei Lui, la „Universitățile Duhului”, sunt oameni de rugăciune, iubesc Biserica și pe toți oamenii, sunt smeriți și blânzi, gata să-și pună sufletele pentru semenii lor.

S-ar putea pune întrebarea de către cei ce caută sincer o viață duhovnicească, dacă mai putem avea experiența celor retrași în pustie? Un părinte duhovnicesc zice că da. Ucenicul lui trăia într-o mănăstire izolată și liniștită. Dar, într-o zi, superiorul l-a trimis să-și desfășoare misiunea într-un oraș mare. Era disperat. Se temea să nu-și piardă comuniunea lui profundă cu Dumnezeu. Părintele său spiritual i-a dat un exemplu banal. Gândește-te, i-a spus el, că doi îndrăgostiți sunt în mijlocul pieții aceluia oraș. Își spun vorbe frumoase și grija nu au că pe lângă ei trec sute de oameni. Așa și cu cel îndrăgostit de Hristos. El își trăiește credința și nu-i pasă că mii de oameni în jurul lui au alte preocupări.

Credem că în societatea postmodernă, chiar dacă datele problemei sunt altele, cei atinși de aripa Duhului pot duce o viață frumoasă. Și lucrul acesta este benefic nu numai pentru ei, ci și pentru cei din jurul lor, pentru că îi pot „seduce” spiritual și pe ei.

⁸ Filocalia 9, IV, 69, EIBMBOR București, 1980, p. 114.

⁹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Sensul ascezei monahale*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2005, p. 31.

¹⁰ *Ibidem*, p. 5.

Tableta lunii

Biblioteca din Alexandria

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan, USA

În veacul al III-lea î.Hr. în Alexandria din Egipt a fost întemeiată o bibliotecă care avea să devină vestită.

Biblioteca din Alexandria adunase toate scrierile importante ale vremii și ea însemna în fapt centrul viu al civilizației omenești din acea parte a lumii. Așa ar trebui înțeleasă semnificația tuturor "bibliotecilor": centre vii ale civilizației și simboluri ale căutării omenești întru Adevăr.

Sub dinastia Ptolemeilor și până în veacul al VII-lea d.Hr. acea bibliotecă avea să devină cea mai vestită din lumea mediteraneană. Ea a înflorit până în anul 642 d.Hr. când califul Omar a hotărât incendierea și distrugerea ei. Motivația lui a fost că acea bibliotecă cuprindea informații contrare Coranului. Probabil ca acea incendiere a fost cea mai mare crimă împotriva culturii din lume.

Dar acea incendiere are și o valoare de avertisment. Fără vigilență și fără voința de a supraviețui, asemenea crime contra culturii pot fi repetate.

Lumea în care trăim strabate o vreme crâncenă. Aceasta lume este bântuită de spaime, îndoieli și haos. Este o lume stăpânită de una dintre cele mai teribile ispite, ispita "bine-lui universal". O ispită fără teme, fără criterii, bazată exclusiv pe închipuire. Închipuirea fiind singurul lucru pe care îl poate oferi negativitatea pură.

Cauza acestei stări este "globalismul" cu orice preț, care generează doar impostură, parazitism și violență. Încă mai grav, acest "globalism" și-a alcătuit propria ideologie, propria dimensiune spirituală, cea a "neo-multiculturalismului", care așază semnul egalității între valori, decretează relativismul absolut, chiar și între bine și rău. În acest sistem anapoda există doar două excepții. Două excepții care sunt atacate cu furie: creștinismul și identitatea națională.

Aceste două rele, globalismul și neo-multiculturalismul, alcătuiesc noul "imperiu". Între timp tradiția și învățătura din veac au fost îngrămadite în "biblioteci", insalubre și așezate cât mai marginal.

Mișcările migratorii, promovate activ de către "globalism", au generat focare de incendiu în care cei mai amenințați sunt copiii, femeile și "bibliotecile".

De fapt "bibliotecile" Europei fumegă și mai este, poate, doar foarte puțin timp, dacă și atâta, până ce vor arde vâl-vătaie, așa cum a ars Biblioteca din Alexandria.

Va fi cineva vinovat? Videat Deus et Judicet!

(continuare din p. 2)

Cuvântul din deschiderea evenimentului a fost susținut de Conf. Univ. Dr. Diana Câmpian, de la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, care a subliniat înruderia sufletească a Mitropolitului Bartolomeu, dar și nevoia unei bune așezări în cultură și în societate a oricărui păstor de suflet. Discursul emoționant al doamnei Câmpian a început cu recitarea versurilor poemului „Confessio” al Mitropolitului Bartolomeu și a continuat cu mai multe mărturii, dar și aprecieri despre viața Înaltpreasfințitului Bartolomeu, dar și despre opera și bagajul cultural pe care l-a lăsat moștenire nouă tuturor.

Mult așteptatul concert al Cvartetului Transilvan, format din Gabriel Croitoru – vioara I –, Nicușor Silaghi – vioara a II-a –, Marius Suărășan – violă – și Vasile Jucan – violoncel – a fost primit cu emoție de public, care a aplaudat generos la finalul fiecărui fragment din arile selecționate. Repertoriul ales a dorit să rememoreze muzical ceea ce îi plăcea cel mai mult Mitropolitului Bartolomeu să asculte. Pentru 45 de minute, pe un drum spiritual de la Cluj la Nicula, cei prezenți în sală au fost purtați pe ritmuri de Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert sau Dvořák, dar și pe binecunoscutele acorduri ale suitelor românești pe care sala le-a apreciat cu îndelungi aplauze.

Evenimentul, aflat la șasea ediție, a încheiat simbolic acest jubileu prin faptul că a rememorat personalitatea și opera Mitropolitului Bartolomeu, dar și calitățile lui de ostaș și părinte, calități pe care orice păstor de suflete trebuie să le întrupeze.

În încheierea acestui reportaj, trebuie subliniat faptul că actul înființării Mitropoliei Clujului a deschis o nouă eră a mărturisirii Evangheliei, pe care Biserica o oferă cu multă speranță lumii.

10 ani de la înființarea Mitropoliei Clujului și 5 ani de la instalarea ca Mitropolit a I.P.S. Andrei*

Victor Opașchi

Secretar de Stat pentru Culte

Sunt onorat să mă aflu astăzi aici, la această întreită sărbătoare: hramul al doilea al Catedralei (Ortodoxe din Cluj-Napoca), zece ani de la întronizarea regretatului Mitropolit Bartolomeu Anania și cinci ani de la venirea în acest Scaun mitropolitan a Înaltpreasfințitului Părinte Andrei. Ar fi, fără îndoială, dificil de relatat pe larg întregul parcurs al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și bogata lucrare a celor doi ierarhi care au călăuzit-o după 2005. Ferindu-mă de „duhul grăirii în deșert”, cum o cere rugăciunea prin excelență a Postului Mare, aș vrea să evoc în doar câteva cuvinte modul în care doi ierarhi cu personalități atât de diferite au știut să urmeze o viziune comună pentru renașterea spirituală și culturală a românilor ortodocși din Transilvania.

Am avut privilegiul de a-i cunoaște pe cei doi mitropoliți ai Clujului; (în anii '70 pe Părintele Bartolomeu și în primăvara anului 1990 pe Preasfințitul Părinte Episcop Andrei) și le-am urmărit îndeaproape, cu atenție, de multe ori cu admirație, lucrarea ca ierarhi. După ani lungi de interdicții, de închisoare, de urmărire, de peregrinări și temporară retragere, după revoluționarul an 1989, când arhimandritul-cărturar s-a aflat de la bun început în prima linie a înnoirii vieții bisericești, Bartolomeu Valeriu Anania urcă în scaunul de la Cluj aducând energia, viziunea și suflul nou, necesare renașterii în libertate a Bisericii Ortodoxe.

Regretatul Bartolomeu Anania, ierarhul-cărturar a știut să-și pună la lucru spiritul liber, talentul literar și oratoric, pasiunea pentru frumos, loialitatea față de Biserica Ortodoxă și nu în ultimul rând un patriotism fără fisură. Toate aceste formidabile forțe pe care Părintele Bartolomeu le-a investit în lucrarea sa ca arhiepiscop i-au câștigat pe bună dreptate supranumele de „Leul Ardealului”. Ca o formă de recunoaștere a efervescenței spirituale și culturale a Ortodoxiei clujene, Scaunul arhiepiscopal de la Cluj a fost ridicat la rangul de Mitropolie, recuperând totodată vechea tradiție, potrivit căreia Bincredinciosul Voievod Ștefan cel Mare așezase la Feleac un ierarh ortodox, cu titlul de conducător spiritual al românilor ortodocși de aici.

Lucrarea Arhiepiscopului, apoi a Mitropolitului Bartolomeu a fost una de refondare – de la întemeierea de biserici, mănăstiri, ridicarea școlii teologice clujene la binemeritul prestigiu de care se bucură astăzi, proiecte sociale și culturale de amploare, cele mai multe dintre ele continuând și astăzi. Și-a făcut o prioritate din comunicare – prin presa bisericească clujeană, prin postul de radio „Renașterea”, prin predică, prin întâlniri cu tineri, cu oameni de cultură ș.a.m.d., cunoscând forța cuvântului rostit la vreme, și inimă către inimă. A reluat venerabila tradiție a fundațiilor bisericești, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” de astăzi fiind o mărturie vie în acest sens. Având o profundă înțelegere a necesității reînnoirii Bisericii în centrul spațiului public, a afirmat mereu, cu stăruință, uneori chiar cu vehemență, necesitatea respectării unor criterii etice în actul public, cu precădere în viața politică. Mitropolitul Bartolomeu a fost până la capăt, un slujitor al Ortodoxiei în mijlocul cetății.

După trecerea în veșnicie a Mitropolitului Bartolomeu, Înaltpreasfințitul Andrei a lăsat Scaunul arhiepiscopal al Albei-Iulia, unde făcuse vreme de peste 20 de ani tot o lucrare de refondare, pentru a-și asuma răspunderea Mitropoliei Clujului. De fapt, ar fi imposibil să vorbim despre Înaltpreasfințitul Andrei fără a evoca lucrarea sa de la Alba, începută, iată, cu mai bine de un sfert de veac

* Alocuțiune rostită la Buna Vestire în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, cu prilejul festivităților prilejuite de Hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și de împlinirea a cinci ani de la înscăunarea ÎPS Andrei ca Mitropolit la Cluj, 25 martie 2016.

în urmă, călăuzit de acea viziune comună pentru renașterea vieții bisericești și a societății românești în ansamblu despre care aminteam mai devreme, viziunea unei Biserici vii, active în societate și părtașă la construirea binelui comun.

Spre deosebire de Mitropolitul Bartolomeu, care își mărturisea, în *Memoriile sale* o anumită „lipsă de vocație mistică”, „terenul” de predilecție al Înaltpreasfințitului Andrei este tocmai cel al spiritualității – al unei spiritualități ancorate în marea tradiție mistică a Bisericii de Răsărit. În predică, în scrieri, dar și în toate acțiunile sale ca ierarh este animat de o aceeași viziune, care plasează viața creștinului în societate, ca și lucrarea socială, educațională și culturală a Bisericii sub dublul semn al unei universale aspirații de „înduhovnicire a lumii” și al nevoii de asumare a particularității spiritualității românești ca parte a identității comune a societății.

O perspectivă spirituală care nu este însă retragere și pasivitate, ci care devine motor al acțiunii în și pentru societate. Efectele acestei viziuni, pe care a adus-o cu sine și la Cluj, se văd astăzi în moștenirea pe care a lăsat-o la Alba-Iulia: sub călăuzirea sa, Arhiepiscopia de Alba-Iulia a devenit nu doar un loc al renașterii liturgice și spiritualității filocalice – în parohii ca și în viața monahală –, ci și una dintre eparhiile cele mai active în planul activităților educaționale și social-filantropice – foarte multe și importante. Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei a ridicat practic de la zero Facultatea de Teologie și Seminarul Teologic din Alba-Iulia. A făcut din catehizarea tinerilor o prioritate absolută: prin activitatea sa ca

profesor, prin conferințe, întâlniri, cateheze. Dintre numeroasele proiecte sociale ridicate prin grija sa, aș aminti doar Asociația „Filantropia” Alba-Iulia, model de dezvoltare și bune practici pentru celelalte asociații social-filantropice din Biserica Ortodoxă Română. În sfârșit, înțelegând nevoia de a face auzit glasul Bisericii în societate, s-a implicat activ în dezvoltarea presei și a radioului bisericesc, devenind încă din anii '90 și un reductibil publicist, gata să se

pronunțe cu claritate asupra principalelor probleme cu care se confrunta atunci societatea românească.

În cei cinci ani de la venirea sa în Scaunul mitropolitan, vedem că Înaltpreasfinția Sa a adus cu sine această substanțială experiență ca ierarh, pe care a pus-o la lucru în folosul Mitropoliei clujene și totodată o viziune care o continuă firesc și care o dezvoltă pe cea a Mitropolitului Bartolomeu, de consolidare a identității românești și ortodoxe în spațiul transilvan, prin așezarea Mitropoliei Clujului la locul convenit în societate, pe măsura prestigiului acestui vechi Scaun al românilor din Ardeal.

Roadele acestei experiențe și ale acestei viziuni se văd deja: Înaltpreasfinția Sa a reușit să ducă la bun sfârșit proiectul de construire a noului sediu al Facultății de Teologie Ortodoxă de aici, a susținut proiectele sociale din spațiul Mitropoliei Clujului și a dezvoltat altele noi. Nu mai departe de anul trecut, Mitropolia Clujului a organizat și găzduit, în cadrul proiectului Cluj-Capitală Europeană a Tineretului, Reuniunea Internațională a Tineretului Ortodox, la care au participat mii de tineri din întreaga lume.

O aniversare cum este cea de astăzi este un prilej de bucurie, de amintire, dar și de reflecție și de exprimare a așteptărilor pentru viitor. Am schițat mai sus parcursul Mitropoliei Clujului sub călăuzirea a doi ierarhi cu o profundă înțelegere asupra nevoilor locului, prin lucrarea cărora aceasta s-a afirmat ca un adevărat pol de consolidare a identității românești și ortodoxe și ca participant activ la construirea binelui comun al societății.

După cum remarca filosoful Jürgen Habermas, într-o societate democratică, Bisericile sunt unul dintre actorii esențiali ai societății civile. În această calitate, ele participă la consolidarea solidarităților sociale, la edificarea identităților comunitare, la dezbateră publică, la articularea în spațiul public a unor valori și idei care pot deveni motorul acțiunii. Contribuția lor la construcția unui proiect comun de societate este esențială, iar o societate care nu recunoaște această contribuție și acest rol al Bisericilor riscă să devină mult mai săracă.

În acest moment aniversar, aș dori să îmi exprim convingerea că Mitropolia Clujului va continua să își asume și să își dezvolte acest rol în societate, cu aceeași energie cu care a făcut-o și până acum, și cu roade pe măsură.

Întru mulți ani, Înaltpreasfinția Voastră!

Sfântul Gheorghe cel Nou la Cluj

Marcel Muntean

celebrarea la Buna Vestire a celor 10 ani de la înscăunarea în Cluj a Mitropolitului Bartolomeu și a 5 ani de întronizarea Înaltpreasfințitului Andrei, Mitropolitul nostru, a prilejuit o sărbătoare mare în sufletele și biserica noastră. Împreună cu ierarhii din țara noastră care au participat cu această ocazie la hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, din sobor a făcut parte și Înaltpreasfințitul Părinte Pavlos al Dramei care a adus pentru câteva zile (25-27 martie 2016) moaștele Sfântului Nou Mărturisitor Gheorghe din Drama, Grecia.

Sfântul Gheorghe Karclidis, cinstit ca Nou Mărturisitor din Drama, a trăit între anii 1901-1959. El s-a născut în localitatea Argyroupolis din Pontul Asiei Mici, în anul 1901, așa cum s-a menționat, din părinții Sava Karclidis și Sophia. A primit la Sfântul Botez numele de Atanasie.

Copilăria și-a petrecut-o în Georgia, Armenia, dar și în Rusia, înainte de a veni în Sipsa, din nordul Greciei, respectiv în apropiere de orașul Drama. A rămas încă de copil

orfan de părinți, fiind crescut de bunica sa, dimpreună cu fratele și sora sa Ana. Aceasta din urmă va muri la o vârstă fragedă, fiindu-i un adevărat far călăuzitor în viața sa. Se menționează că viitorul Sfânt a purtat cu el moaștele Anei, ducându-le la viitoarea Mănăstire pe care o clădi în Grecia¹. La vârsta de șapte ani, bunica viitorului Sfânt l-a luat pe copil într-un pelerinaj la renumita Mănăstire din Pont numită SUMela. Fratele său mai mare nu avea grijă de el, de multe ori pricinindu-i supărări. Văzând această situație și având nenumărate greutăți, bunicii l-au dat pe Atanasie să fie crescut într-o familie de turci.

Ducând o viață îndreptată spre rugăciune, dar și, având o adevărată înclinație și chemare spre cele sfinte, Atanasie va primi tundera în monahism în anul 1919, în Georgia la o Mănăstire cu hramul Izvorul Tămăduirii. Noul său nume va fi de acum, Simeon. În plină ascensiune a unei politici anticlericale, ateiste, nefaste, caracterizată prin distrugeri de biserici, deportări, persecuții și mica comunitate, de unde făcea parte monahul Simion a fost supusă privațiunilor și batjocurii. Sfântul este la rândul său întemnițat și alături de el și alți monahi, printre care și un unchi al lui care era episcop.

Suferințele prilejuite de șederea în închisoare au fost multiple: a fost dezbrăcat, legat, batjocorit și purtat pe străzile orașului, hotărându-se executarea lui. În momentul rafalei de gloanțe, se menționează că unul a atins învelișul metalic al icoanei Maicii Domnului pe care Sfântul o purta în permanență; altul l-a rănit la gât și al treilea l-a vătămat la picioare². Aruncat în groapa celor morți, Sfântul va supraviețui datorită ajutorului primit de la un prieten de suferință. Dar cu toate acestea va fi din nou întemnițat, deoarece la interogatoriul comandantului închisorii, Sfântul Nou Mărturisitor nu va consfinți lepădarea de Hristos în schimbul libertății. Privat de aceasta va fi supus altor orori care au dus la îmbolnăvirea și agravarea bolilor, i-au căzut dinții, i s-au vătămat picioarele³.

Cu ajutorul unor familii evlavioase a fost eliberat și îngrijit. Bucuria întâlnirii cu Biserica lui Hristos era tot mai aproape, astfel că la 8 septembrie în anul 1925 de praznicul Nașterii Fecioarei, Sfântul este hirotontit preot și numit Gheorghe. După 4 ani, ajutat de familiile Eustatie și Dimitrie Ianakidis va ajunge în Grecia, mult dorită. Îl regăsim mai târziu, în anul 1930, la vârsta de 29 de ani în Sipsa Dramei, locul de care îl va lega cea mai intensă bucurie, fiind de fapt și locul ridicării viitoarei biserici. Aici, el va viețui aproape de vărul său, bătrânul Grigorie Kiurțidis.

Viața și-o va petrece în multă rugăciune, neagonisind lucruri materiale ori bogății și va purta cu sine, aproape totdeauna, doar câteva cărți liturgice, icoane și o parte din osemintele surorii lui, Ana.

În anul 1936, Sfântul Gheorghe Karclidis a ajuns într-un pelerinaj la Ierusalim. El a vizitat multe din mănăstirile din Țara Sfântă. La una dintre sihăstriile de lângă cea a Sfân-

tului Sava cel Sfințit, din apropierea Betleemului a întâlnit un ascet bătrân, care îi era unchi. Domnul l-a luminat pe cel vârstnic, arătându-i că tânărul îi este nepot.

Dorința de a făuri o biserică i se va împlini, și în anul 1938 Ministerul Agriculturii a dăruit Sfântului Gheorghe patru pogoane de pământ. Cu ajutorul sătenilor, dar și al altor binefăcători, a zidit o biserică, închinată Nașterii Maicii Domnului. În anul următor cu sprijinul vrednicilor de laudă locuitorii din Sipsa Dramei s-a zidit o mănăstire închinată Înălțării Domnului. Sfințirea ei a avut loc în ziua de 14 septembrie 1939.

În anul 1941, soldații bulgari l-au luat prizonier alături de alți săteni și pe Sfântul Gheorghe Karclidis din Drama, ducându-l în închisoare și mai apoi spre a fi executat. Se amintește că, în ziua stabilită, după ce și-a făcut rugăciunea le-a spus soldaților să termine treaba ce o au de făcut, adică executarea lui, e frică, ei l-au abandonat și au fugit⁴. A trecut la Domnul la 4 noiembrie 1959.

Sfântul Gheorghe Karclidis din Drama a fost canonizat de către Biserica Ortodoxă a Greciei în data de 2 noiembrie 2008.

În icoane, Sfântul are chipul transfigurat și înconjurat de nimbul sfințeniei, el apare înveșmântat cu potcap, epitrahil și mantie

monahală. Are în mâna stângă modelul bisericii de la Sipsa Dramei, iar cu dreapta binecuvintează. În unele icoane, când apare doar bust, poartă în mâna stângă toiagul, ca semn distinctiv al starețului de la Sipsa.

Nenumăratele sunt minunile, vindecările, binefacerile, ostenele, rugăciunile pe care Sfântul le-a săvârșit încă din timpul vieții. O multitudine de însănătoșiri sunt menționate în viața sa închinată cu precădere jertfii aproapei și jertfei de sine adusă lui Dumnezeu. Minuni și vindecări nu încetează să depună mărturie și în ziua de azi despre cel care l-a urmat și l-a mărturisit pe Hristos potrivit Evangheliei: *Oricine va mărturisii pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisii-voi și eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri* (Matei 10, 32).

Fie ca acest timp binecuvântat de bucuria prezenței moaștelor Sfântului Gheorghe Karclidis Nou Mărturisitor să ne fie nouă tuturor întărire și model în urcușul nostru duhovnicesc spre Înviere.

⁴ *Ibidem*, p. 59.

Cluj-Napoca, 31 Martie 2016

Comunicat de presă

Suma colectată în urma concertului caritabil *Requiem* din Catedrală

În urma campaniei umanitare organizată de *Radio Renașterea* în beneficiul tinerei profesoare Crina Cărcu, din Bistrița, a fost adunată suma de **19.305 lei**. Baniul a fost donați în urma concertului vocal simfonic „*Requiem*” de Marțian Negrea, susținut de Opera Română din Cluj, în Catedrala mitropolitană, miercuri, 23 martie 2016. Suma va fi trimisă direct Crinei Cărcu, pentru a-i reda speranța la însănătoșire și la o viață normală alături de familia ei.

Acest eveniment arată că respectul pentru tradiția Bisericii Ortodoxe este datorită de conștiința a fiecărui slujitor și credincios, dar și că solidaritatea umană, inima curată și rugăciunea cântată dau expresie milostivirii lui Dumnezeu, care nu judecă, ci iubește și vindecă în mod desăvârșit.

În numele tuturor celor care au răspuns acestei chemări creștinești la solidaritate și faptă bună, dar și în numele familiei Cărcu, Arhiepiscopia Clujului mulțumește conducerii Operei Române din Cluj, muzicienilor care au animat acest eveniment, dar și credincioșilor prezenți pentru generozitatea și jertfelnicia lor.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei

Pr. Bogdan Ivanov

Breviter

Fântâna lacrimilor

Aurel Sasu

âteva glose despre două texte de mare frumusețe din volumul de teatru inedit al lui Valeriu Anania, apărut recent la Editura Școala Ardeleană (2015), care abordează problema fundamentală a poziționării noastre ontologice: „Unde-i omul”? Răspunde Drumur, în piesa cu același titlu: „Este unde nu e / Și nu e unde este”. Tradus: omul este o realitate a lutului, dar un vis al cerului. Ceva „ce nu se adună doar cu el în sine”! Un subiect, în aparență, sim-

plu. Tânăra Elmira, ca chip de humă a ființei, moare, biologic vorbind, în urma unei simple operații, dar salvată „pe-un fior de rugăciune” și, duhovnicește, din moment ce poezia este „fiica legitimă a credinței”, înviată nu în gloria clipei, ci în aceea a veșniciei. E luată din moarte, spus altfel, și pusă în cântec (sub numele de Fulga), mutată în eternitate prin actul creației, în decorul de mister al „durerii facerii dintâi”. Într-o răzmeriță a libertății, dramaturgul își revelează asemănarea cu Dumnezeu: se face pe sine stăpân al haosului, apoi al luminii, năruie stihiiile, ucide lacrima gândului de moarte și se face începător de oameni și de vremi. Drumul în lume al omului este o pribegie a inimii. Dar Fulga este o ipoteză metafizică, ea nu consfințește căderea omului în lume, ci eliberarea lui de „cătușa pământului”. Prin ea și prin iubirile ei, prin nunțile ei imposibile se pun doar întrebări: cine ne scapă de „otrava singurății”, cine ne dezleagă duhul de țărână și cine ne ajută „să despăcim înaltul”? Cine ne arată cerul „îndrăgostit de tină” (Sburătorul îndrăgostit din piesă se numește Celestin!) și cine ne eliberează de tina suspinând după năluca cerului? În finalul piesei, nunta / moartea Fulgăi și a lui Celestin rămâne, mistic, nunta „durerilor pe cruce”, pe crucea iubirii, a omului preschimbat în Dumnezeu și a lui Dumnezeu (mirele) locuind în iubirea celuiilalt. Ultima propoziție a tragediei spune totul: „Precum în cer așa și pe pământ”. Omul se prea poate să fie pământului o umbră, dar orice umbră este un vis al luminii. Prin urmare, singura șansă a vieții de a îmbrățișa veșnicia, să nu ne amăgim, va fi lumina morții.

Al doilea text memorabil al volumului, *Cântecul cerbului*. *Oratoriu mioritic în trei ceasuri și o veșnicie*, beneficiază de o introducere explicativă a autorului intitulată *Temeiuri filosofice*. Încerc să le rezum în câteva cuvinte. Piesa este o meditație pornind de la simbolul Cerbului din psalmul 41: „În ce chip tânjește Cerbul după izvoarele apelor, așa tânjește sufletul meu după tine, Dumnezeule”. În carte, animalul este prototip al morții „din perspectivă istorică”. Dar moartea, orice moarte e înglobată într-o umanitate ce i-a precedat: „este existență și o non-existență, un fapt de participare și de non-participare la istorie”. În urma noastră e un imens cimitir, înaintea noastră e o imensă istorie. Omul prezent este „rezumatul întregii existențe de până la el” (*umanitatea antecedentă*), efortul generațiilor către plenitudinea „*omenirii postcedente*”. Omul prezent este „depozitarul unui summum de viață creatoare” care participă la istorie prin actul creator al subiectului. Prin urmare, orice creație „este continuitatea expresă a lumii antecedente, trecerea non-existenței în existență (și) convertirea morții la viață”. Cerbul reprezintă umanitatea antecedentă „în ipostaza ei de realitate exterioară, de moarte”, care face, totuși, parte din „universul interior al subiectului, în Oratoriu, al Mirelui, cel care unește moartea cu lumina și mormântul cu învierea. Insul omenesc aspiră spre *ipostaza viață*, având în urma lui *ipostaza moarte* (mormântul perpetuu), de la care dobândește potențele creatoare și, prin ele, implicit elementul tragic al vieții lui. Tragedia omului stă în afirmarea morții (a existenței antecedente) ca sursă a potenței creatoare. Biruința morții e deschiderea drumului spre *existența postcedentă* a participării omului la istorie și cultură. Moartea e un triumf la nivel biologic, obsesia creatoare, cântecul sunt o expresie și un triumf al spiritului. Cerbul – simbol al morții – veghează etern cu ochii închiși, dar „între coamele lui, pe un pat de mătase și lumină”, în unele reprezentări iconografice, tronează în veci nemuritorul Mire (sub forma leagănului sau a crucii). Iar Mirele, cum știm, este cel care cheamă de-a pururi la sine lumea pierdută.

¹ Monahul Moise Aghioritul, *Fericitul Stareț Gheorghe Karclidis 1901-1959*, Ed. Evangelismos, București, 2002, p. 29.

² *Ibidem*, p. 37.

³ *Ibidem*, p. 38.

Sfântul Ioan de Kronstadt și spiritualitatea liturgică

Protos. Benedict Vesa

Lnt-una din omiliile sale, Sfântul Ioan de Kronstadt le spunea credincioșilor săi: „Dacă ați ști voi de ce comoară mare, de ce dar vă lipșiți ținându-vă departe de Sfântul Potir! De ce ajutor de viață-făcător în neputințele voastre, în nevoile voastre sufletești! Iată de ce nu este viața adevărată între creștinii ortodocși, viață după Duhul lui Hristos. Iată de ce împotriva voastră s-a înarmat toată firea, toate stihilele, aerul, apa, focul, moartea, pedepsind în tot chipul pe cei ce s-au lepădat de Izvorul vieții!... Zici: *Eu sunt păcătos, ne vrednic!* Căiește-te, aici e curăția, aici e Fiul lui Dumnezeu care a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, iar nu pe cei drepți! Zici: *Sunt ocupat, n-am timp!* Șase zile lucrează și fă în ele toate lucrurile tale, însă, măcar o zi pe săptămână, a șaptea, dă-o Domnului tău!... Curățiți-vă și cunoașteți adevărul!”¹

Acesta era modul simplu, spontan, dar și entuziast, în care marele păstor de suflete, părintele Ioan din Kronstadt, exprima dimensiunea liturgică a experienței tainei Bisericii în Ortodoxie. Alături de Sfântul Siluan Athonitul, Sfântul Ioan de Kronstadt este una din figurile emblematice ale spiritualității contemporane. Se naște la 19 octombrie 1829, în satul Sura din zona Arhanghelsk. La botez primește numele Sfântului Ioan de Rila, prăznuit în ziua nașterii sale. Cum tatăl său era paracliser, în familie va primi o educație religioasă serioasă, specifică satelor rusești ale vremii.

Rămas de tânăr orfan de tată, mama sa va rămâne un exemplu de devotament și rugătoare fierbinte, chip de venerație și respect pentru întreaga durată a vieții sale.

Își începe studiile în satul său natal, dar cu dificultate, și le continuă, din nou în condiții foarte grele, la școala parohială din Arhanghelsk. Pregătirea teologică și-o desăvârșește la Academia duhovnicească din Sankt Petersburg, pe care o va absolvi în 1855, cu titlul de magistru. Termină studiile fără performanță academică mai ales din pricina orientării scolastice a învățământului teologic rusesc al vremii. În același an se căsătorește cu Elisaveta Konstantinovna și, la scurtă vreme, este hirotonit preot pe seama parohiei Sfântul Andrei din Kronstadt, portul militar al Sankt Petersburgului, în locul socrului său, de către rectorul Academiei duhovnicești,

Episcopul Hristofor. Era biserica în care va sluji peste 53 de ani și care i se arătase în vis prin pronia lui Dumnezeu puțin înainte de hirotonia sa. Om de vocație, se concentrează pe liturgia zilnică, predarea religiei în școală, slujirea socială și grija față de credincioșii săi, în general, neobosiți, zi și noapte. Părintele Ioan Ică jr. vorbește chiar de o spiritualitate sacerdotală exemplară specifică, în trei linii mari, de la care nu se va abate nicicând: citirea și meditația asiduă a Sfintei Scripturi, adâncirea în săvârșirea zilnică a slujbelor dumnezeiești, încununată de Sfânta Liturghie și acompaniate de o aprofundare a sensurilor teologice ale cărților de cult, și intensificarea rugăciunii și meditației personale, a vieții interioare prin invocarea neîncetată a Numelui lui Iisus și ținerea unui jurnal². Se poate vorbi de o spiritualitate simplă, la îndemâna tuturor, dar nu fără un efort ascetic susținut. Se trezea în fiecare dimineață în zori, la ora 4, pleca la biserică pentru slujirea liturgică, iar, după îi vizita pe cei bolnavi și în nevoie, se întorcea acasă abia după ora 10 seara. A înțeles limpede că pentru activitatea sa pastorală susținută, energia duhovnicească necesară vine din celebrarea zilnică a Sfintei Liturghii și împărtășirea cu Sfintele Taine. Timpul în care și-a desfășurat activitatea era unul marcat de un profund formalism și ritualism – spovedania o dată pe an era o obligație de stat, iar împărtășania era recomandată să se facă o dată pe an. În felul acesta, credincioșii erau separați de viața sacramentală a Bisericii. Se simțea nevoia unei revigorări a conștiinței ecclesiologice, în fața unui reducere a vieții spirituale la dimensiunea ei morală și la un pietism individualist. Lucrarea sa misionară va întâmpina numeroase dificultăți, mai ales la nivel de atitudine, dar își va câștiga admirația celor din jur prin exemplul personal în rândul slujirii sociale a celor în sărăcie și mizerie – „regimentul Sfântului Ioan”.

Rugăciunea era cea de-a doua armă prin care îi slujea pe păstoriții săi. Un lucru foarte importante, mai ales în contextul actual când

există o atitudine anti-ecumenistă tot mai ferventă, Sfântul Ioan nu refuza să se roage nici pentru cei de alte credințe. Nu îi privea cu superioritate pe cei aceștia și nu făcea nici o deosebire între mijloacile sale înaintea lui Dumnezeu între ortodocși și eterodocși, chiar și necreștini (musulmani, tătari, evrei), care îi călcau pragul bisericii.

Centralitatea liturghiei în viața sa spirituală este evidentă. Totul se clădește pe această taină a Bisericii. Acesta afirma la un moment dat: „Liturghia este taina curățirii, sfințirii, luminării, renașterii, facerii viu a omului pentru viața veșnică; taina iubirii dumnezeiești, taina înălțării, îndumnezeirii omului lipsit de ajutor, abătut și pierind în păcate... Dacă lumea n-ar avea Preacuratul Trup și sânge al Domnului, ar fi lipsită de binele de căpetenie, binele vieții celei adevărate (*nu veți avea viață în voi*, In. 9, 53); n-ar avea decât iluzia vieții, n-ar avea darul sfințeniei”³. Zilnic se împărtășeau în biserică sa între 300 și 500 de credincioși, iar în Postul Mare câteva mii. Pentru aceasta scotea cinci agnețe de câte cinci kilograme fiecare și folosea patru sau cinci potire mari de câte cinci litri fiecare, pe care le binecuvânta la un loc. Împărtășirea era mereu însoțită de o predică cu referire la taina Euharistiei. Insista mereu pe necesitatea participării cât mai dese la Potir, răspunzând celor care se simțeau „nevrednici” de participarea la cuminecătura limpede și tranșant: „Trebuie să luăm aminte ca nu cumva sub acoperământul smereniei să se ascundă de fapt răceala noastră față de credință și neînclinarea noastră de a ne schimba viața. Dacă nu ești pregătit, nu fi zăbavnic în a te pregăti. Dacă ești nevrednic, nimeni nu este vrednic de împărtășirea cu Cel Atotsfânt, fiindcă nimeni nu este fără de păcat. Însă și s-a dat prilejul de a crede, de a te căi, de a te schimba, a fi iertat și a nădăjdui în bunăvoința Mântuitorului celor păcătoși...”

Dacă te temi de nevrednicia ta și vrei să scapi de ea, vei face aceasta depărtându-te de Hristos, de harul Său, de viața Lui?... Cel ce nu merită să-L primească zilnic, acela nu e vrednic să-L primească nici o dată în an... Domnul gătește cu măriniemie Ospățul Său în Biserica Sa cea sfântă și ne cheamă la Cina Sa, iar nouă ar trebui să ne fie rușine să răspundem chemării Lui cu nerecunoștință... De aceea, *fiecare să se ridice și să ia parte cât mai des cu puțință la Ospățul Domnului cu frică pentru nevrednicia lui, dar cu credință în har și milă, cu dragoste din inimă pentru Preadulcele Iisus al Cărui Trup și Sânge sunt Pâinea cea adevărată*”⁴. În jurul Părintelui Ioan s-a format un grup de credincioși care se spovedeau și se împărtășeau des, realizându-se o renaștere liturgică care s-a extins în multe parohii ortodoxe rusești

ale vremii.

Timpurile ultimei părți din viața sa au fost destul de tulburi, atât din punct de vedere politic, cât și din pricina unor mișcări religioase de natură extremistă, de care a trebuit să se delimiteze ferm – apariția sectei ioașiților, care îi atribuiau Sfântului Ioan dimensiuni mesianice. La acestea se adaugă și atitudinea unor confrăți din clerul timpului său, sau neînțelegerea autorităților și a superiorilor vremii sau chiar a unor personalități duhovnicești contemporane cu privire la lucrarea sa pastorală, euharistică și caritativă, cel puțin diferită față de cea a restului preoților timpului său. Ultimele luni ale vieții sale le va petrece chinuit de suferință. Dar, de precizat, cu toate acestea, nu a încetat să slujească zilnic Sfânta Liturghie. Ultima celebrare euharistică va avea loc pe 10 decembrie 1908. În timpul ultimei săptămâni de viață, ținut la pat, se va împărtăși zilnic cu „Sfânta Cuminecătură care (il) ține viu și (il) înviează”. Trece la cele veșnice în ziua de 20 decembrie 1908, la vârsta de 79 de ani, și are parte de funeralii naționale. Este înmormântat în Mănăstirea Sfântului Ioan de Rila din Sankt Petersburg. Va fi trecut în rândul sfinților de Biserica Ortodoxă Rusă din Exil în 1964, iar în 1990 și de Patriarhia Moscovei, cu numele „Sfântul și Dreptul Ioan de Kronstadt, Făcătorul de minuni”.

Mesajul Sfântului Ioan pentru omul contemporan se concentrează pe aducerea aminte că dobândirea Duhului Sfânt se face numai în Biserica la Sfânta Liturghie. Testamentul pe care ni-l lasă este prețios și limpede: „Domnul gătește cu măriniemie Ospățul Său în Biserica Sa cea sfântă și ne cheamă la Cina Sa, iar nouă ar trebui să ne fie rușine să răspundem chemării Lui cu nerecunoștință... De aceea fiecare să se ridice și să ia parte cât mai des cu puțință la Ospățul Domnului cu frică pentru nevrednicia lui, dar cu credință în har și milă, cu dragoste din inimă pentru Preadulcele Iisus al Cărui Trup și Sânge sunt Pâinea cea adevărată”.

Precizări ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privind anul electoral 2016

Ln perspectiva alegerilor locale și legislative din anul 2016, din dorința de a face cât mai clară atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de viața politică și campaniile electorale, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române face următoarele precizări:

1. În calitate de cetățean și de părinte duhovnicesc al tuturor enoriașilor săi, indiferent de orientarea lor politică, preotul are libertatea, binecuvântarea și îndatorirea de a participa la viața cetății, sprijinind activitățile menite să promoveze binele comun. În vederea respectării opțiunilor politice ale credincioșilor săi, preotul are obligația de a păstra neutralitatea în timpul campaniilor electorale, atât în declarațiile publice, cât și în activitatea practică față de problemele cu caracter politic. **Opțiunea politică a preotului va fi exprimată doar prin votul personal secret.**

2. În conformitate cu Sfintele Canoane, *arhierului, preotului, diaconului, monahului și monahiei din Biserica Ortodoxă Română le este interzis să facă politică partinică, să fie membri ai unui partid politic, să candideze la alegerile parlamentare sau locale, să participe la campanii electorale și să ocupe funcții de demnitar/ înalt funcționar public la nivel central sau local.*

3. Clericul sau monahul care se implică în politică în calitate de membru sau de candidat al unui partid încalcă legământul depus la hirotonie, hotărârile Sfântului Sinod și regulamentele bisericești, caz în care va trebui să aleagă între cariera politică și misiunea clericală/viața monahală. Abaterile de acest fel vor fi judecate în Consistoriile eparhiale.

4. Totuși, Sfântul Sinod, aplicând principiul *iconomie* (*dispensă*), în vederea împlinirii misiunii sociale la care sunt chemați clericii în viața comunităților pe care le păstoresc, a aprobat ca, în situații excepționale, *preoții și diaconii să candideze, însă doar ca independenți și doar pentru calitatea de consilier local și consilier județean* în România cu aprobarea scrisă a ierarhilor lor.

5. În acest caz, preoții și diaconii care au obținut, în mod excepțional, aprobarea bisericească de a candida pentru a deveni membri în consiliul local sau consiliul județean *vor fi suspendați de la slujirea liturgică pe întreaga perioadă a campaniei electorale* (pentru evitarea oricăror suspiciuni referitoare la folosirea de mijloace pastorale în campania electorală), vor adopta în timpul campaniei electorale un comportament adecvat demnității preoțești, vor respecta legislația în vigoare privind campaniile electorale și alegerea autorităților administrației publice locale și nu vor folosi în scopuri electorale lăcașurile de cult.

6. Sfântul Sinod reînnoiește apelul său către liderii partidelor politice din România de a nu permite recrutarea de membri din rândurile clerului și nici folosirea în scopuri politice a persoanelor, spațiilor, slujbelor și însemnelor bisericești.

7. Sfântul Sinod reamintește faptul că Biserica Ortodoxă Română nu susține vreun partid politic sau vreo ideologie politică, însă îndeamnă pe toți cetățenii să-i aleagă pe acei candidați care arată credință în Dumnezeu și responsabilitate față de comunitate, apără și susțin demnitatea vieții umane, a familiei tradiționale și promovează educația școlară integrală care îmbină cunoașterea intelectuală cu formarea morală și spirituală.

SECRETARIATUL SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

¹ Ioan de Kronstadt, *Liturghia – cerul pe pământ*, Sibiu, Deisis, 2002, p. 17.

² Cf. Ioan I. Ică jr., „Studiu introductiv” la *Liturghia – cerul pe pământ*, p. 8 (Jurnalul – Viața mea în Hristos, București, Sofia, 2005).

³ Ioan de Kronstadt, *Liturghia – cerul pe pământ*, p. 167, 171.

⁴ Ioan de Kronstadt, *Liturghia – cerul pe pământ*, p. 20-21.

Vizita părintelui Arhimandrit Dumitru Cobzaru în Arhiepiscopia Ortodoxă de Lublin și Chelm - Polonia

Dr. Laurian Rus

Bincolo de definiții dogmatice, dincolo de granițele ce despart încă popoarele și mai presus de barierele lingvistice existente, Biserica Ortodoxă este o mare familie. E totuși adevărat că neprietenosul secol XX a făcut ca frații acestei minunate familii să trăiască separați și într-o izolare cvasi-totală unii față de alții. Dar, de cum veacurile s-au mai schimbat, legăturile între creștinii ortodocși din toată Europa au putut fi reluate, astfel că astăzi e foarte obișnuit să vezi participând împreună la sfintele slujbe, preoți și ierarhi din Grecia, Ucraina, Europa în general și din Orientul Apropiat sau din alte țări părți ale lumii.

Există totuși o țară europeană al cărei suflet ortodox nu ne este multora prea bine cunoscut. Receptată ca una dintre cele mai puternice țări catolice, care a dat la sfârșitul secolului trecut un strălucit pontif, în persoana papei Ioan Paul al II-lea, Polonia este patria ce numără astăzi aproape un milion de ortodocși. Cu ani în urmă, Biserica Ortodoxă Poloneză era compusă din 3,8 milioane de credincioși, dar istoria grea a acestei țări a făcut ca numărul lor să scadă. Era perioada în care Polonia a fost atacată aproape simultan de armatele naziste din Vest, iar de pe frontiera de Est de cele staliniste. În acele vremuri tulburi, guvernul polonez a socotit România cel mai potrivit loc în care tezaurul băncii naționale să poată fi păstrat. Iar la sfârșitul celei de-a doua conflagrații mondiale, tezaurul băncii poloneze s-a întors întreg în patria lui.

Tot în aceeași perioadă, patriarhul Miron Cristea al României a efectuat o vizită de stat în Polonia, moment istoric al relațiilor dintre cele două Biserici autocefale, mai ales că, în anul 1924, mitropolitul primat Miron pledase în fața sinodului Patriarhiei Ecumenice pentru recunoașterea autocefaliei Bisericii poloneze. Și n-a fost singurul patriarh român care și-a legat numele de țara lui Chopin, Preaferi-

citul Justin fiind un strălucit profesor al universității din Varșovia între anii 1938-1939. La 61 ani distanță, adică în anul 2000, patriarhul Teoctist al României a vizitat Polonia, primind titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Catolice din Lublin, pentru meritele deosebite puse în slujba ecumenismului.

Spre această țară, în perioada 13-26 februarie, și-a îndreptat pașii părintele arhimandrit drd. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor sfintei noastre Arhiepiscopii a Vasului, Feleacului și Clujului, însoțit de un mic grup de pelerini, din care a făcut parte și părintele dr. Cristian Marțian, preotul misionar al protoieriei Dej. După ce au fost vizitate mai multe obiective importante din zona Bucovinei poloneze, părintele arhimandrit și ucenicii săi s-au îndreptat spre Lublin, unde au fost primiți de către Înaltpreasfințitul Abel, arhiepiscopul ortodox al Lublinului și Chelmului.

Așteptând precum tatăl din evanghelie, vlădica Abel a primit grupul de români la reședința arhiepiscopală din Lublin, situată în piața ce poartă numele „Sfântul Petru Movilă”. A doua zi, în duminica femeii cananeence, cu toții s-au împărțit dintr-o pâine și dintr-un potir la Sfânta Liturghie, săvârșită în biserica cu hramul Schimbarea la Față, lăcaș sfințit în anul 1630 de către Sfântul Petru Movilă, mitropolitul Kievului. În cadrul Sfinte Liturghii, Înaltpreasfințitul Abel, a săvârșit un trisaghion pentru Mitropolitul Bartolomeu și pentru credinciosul Constantin Cobzaru, pe care vlădicul polonez i-a cunoscut personal. Apoi, în cuvântul său de învățătură, Vlădica Abel a rețut cu emoție momentele cele mai importante ale prieteniei dintre Arhiepiscopia Lublinului și Mitropolia Clujului: popasul Înaltpreasfinției sale la Mănăstirea Nicula, sfințirea bisericii din parohia Sântioana, județul Bistrița-Năsăud, la care a participat în urmă cu aproximativ douăzeci de ani, dar și vizita Înaltpreasfințitului Bartolomeu la Lublin din anul 1998. La final părintele

arhimandrit Dumitru Cobzaru și părintele misionar Cristian Marțian au primit crucea eparhială a arhiepiscopiei poloneze, iar, din partea delegației române, Vlădica Abel un epitrahil și un omofor, în ritmuri de imn arhieresc românesc. După Sfânta Liturghie, cu toții deopotrivă, clerici și credincioși, s-au întâlnit în sala festivă a Arhiepiscopiei Lublinului pentru a discuta împreună despre Biserica și Neamul românesc, conferința fiind susținută de subsemnatul (dr. Laurian Rus).

În duminica următoare, în aceeași biserică ce găzduiește o veche și venerabilă icoană a Maicii Domnului, la sfârșitul dumnezeieștii Liturghii, Înaltpreasfințitul Abel, cu binecuvântarea Preafericitului Sava al Poloniei, l-a cinstit pe părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru cu ordinul „Sfânta Maria Magdalena, cea întocmai cu Apostolii”, pentru meritul deosebit pe care Înaltpreasfințitul Sa l-a depus în slujba prieteniei româno-poloneze. În cadrul ceremoniei de decernare a ordinului, Arhiepiscopul Abel i-a rostit un *laudatio* părintelui Dumitru Cobzaru, în care a amintit că Sfinția Sa este unul dintre cei mai importanți duhovnici ai României, un cunoscut și apreciat autor de cărți și o personalitate ce a modelat generații întregi de preoți.

Demn de remarcat este faptul că ordinul „Sfânta Maria Magdalena, cea întocmai cu Apostolii” a mai fost acordat în urmă cu 26 de ani și Înaltpreasfințitului Părinte Casian, arhiepiscopul Dunării de Jos, pe vremea când era arhimandrit și stareț al Mănăstirii Antim din București.

După acordarea ordinului, părintele arhimandrit a mulțumit Arhiepiscopului Abel pentru cinstea oferită, pentru primirea călduroasă și atenția deosebită arătată de Înaltpreasfinția Sa, dar și Înaltpreasfințitului Părinte Andrei al Clujului, cu binecuvântarea căruia, părintele exarh și grupul său de pelerini au putut să viziteze Polonia, iar credincioșii prezenți au primit în dar câte o replică a Icoanei Maicii Domnului de la Nicula.

Sfinții nebuni întru Hristos. Tipologia unei vieți kenotice

Pr. Cătălin Pălimaru

Biserica, așezământ al harului și arenă a desăvârșirii, e spațiul sfințirii omului, al unirii cu Hristos, paleta ei hagiografică uimind însă prin diversitate. Pleiada de sfinți – jucând pentru poporul credincios rolul de etalon – adevărate varietate harismelor în Biserică, în conformitate cu particularitățile naturii umane. Există totuși o categorie de sfinți care contrazică prin ineditul ei, neinspirând în masse vreun imbold de imitare tocmai pentru că tipologia ei sfidează simțul comun și aspectul rațional al omului. Sunt nebunii întru Hristos, oameni caracterizați de un nonconformism social absolut.

Genul lor de asceză poartă incontestabil amprenta Duhului Sfânt, chiar dacă pentru păturile largi treceau drept oameni lipsiți de minți. Manifestările nu au nimic patologic. Doar mimând nebunia (fapt cunoscut doar de vreun duhovnic), ei sfidează intenționat rânduielile acestei lumi și aspiră la o altă înțelepciune, de neînțeles pentru cei lipsiți de credință, potrivit Sfântului Apostol Pavel: „Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât nebunia lor” (1 Co 1, 19). Același apostol subliniază radicalismul vieții în Hristos, în sine ireconciliabilă cu duhul acestui veac și, de aceea, disprețuită până la martiriu. „Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înțelepți întru Hristos... Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm; suntem goi și palmuiți și pribegim, și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocarâți fiind, binecuvântăm. Prigoaniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi” (1 Co 4, 10-13). Hristos însuși a spart tiparele acestei lumi, scandalizând și provocând adversitate, dusă până la patimă și moarte pe Cruce. Pentru că a contrazis formalismul religios și mentalitatea îngustă a epocii, a fost hulit și disprețuit. O ipostază keno-

tică, asumată ulterior de sfinți, în mod absolut de sfinții nebuni întru Hristos. Pe acest Hristos L-au vestit în lume apostolii. „Noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei sminteală; pentru neamuri, nebunie” (1 Co 1, 18).

Contextul istoric al veacurilor primare favoriza o trăire maximă și eshatologică a creștinismului, iar când acesta devine religie de stat și îmbracă haina conformismului, idealul acestei trăiri îl vor asuma monahii prin abandonarea lumii și fuga în pustie. Când însă și monahismul se instituționalizează excesiv și, prin anchilozare spirituală, pierde vocația preocupării pentru realitățile ultime, în lume își vor face apariția nebunii întru Hristos, personaje excentrice și necatalogabile, care sfidează orice formă de conformism. „Sfințenia ascunsă a nebunului este o reacție împotriva sfințeniei prea oficiale a ascetului, a cărui virtute recunoscută face din el un om de onoare” („L'Homme sans honneur ou le saint scandaleux”, în *Annales E.S.C.* 4/1990, p. 930, *apud* T. Baconsky, *Râsul patriarhilor*, Anastasia, 1996, p. 350). Antagonismul celor două feluri de înțelepciuni e surprins din

Țarul Ivan cel Groaznic și Sfântul Nicolae cel Nebun pentru Hristos (28 februarie). Autorul picturii: I. A. Pelevin

nou de Sfântul Apostol Pavel: „Dacă i se pare cuiva între voi că este înțelept în veacul acesta, să se facă nebun ca să fie înțelept” (1 Co 3, 18).

Prin „nebunia” afișată, acești sfinți proclamau un protest la adresa contemporanilor lor. Suficiența unei etici convenționale, falsul confort spiritual în care se așeza societatea, părutul creștinism manifestat de concitadini, „îmburghezirea spirituală” despre care vorbea Olivier Clement, toate acestea nu erau decât semnele unei maladii înfierate de nebunii întru Hristos. Aceștia aveau capacitatea de a observa aplecarea oamenilor spre interese pământești, dublată de o împuținare a dragostei pentru aproapele, cu atât mai mult cu cât acesta lua chipul unei arătări hâde. Credincioșii au fost mereu ispițiți de un creștinism asept, confortabil și cât mai puțin solicitant. Printr-un cuvânt sau o purtare neobișnuită acești „nebuni” scandalizau; de fapt, trezeau la realitate prin gesturi și prin rostirea unor adevăruri usturătoare (Ioan Kovalevsky), prin „răsturnarea pseudo-valorilor” și „de-

nuțarea monstruoasei înțelepciuni a lumii” (Michel Evdokimov, *Pelerini ruși și vagabonzi mistici*, Pandora, 1999, p. 60).

Aici se întrevede vocația lor profetică. Disprețuind lauda și aprecierea oamenilor, luând calea Crucii și privându-se de bucuriile lumii, dobândeau o mare libertate interioară și dreptul de a proclama adevărul. Îl mărturiseau cu îndrăzneală chiar în fața marilor vremii, nu de puține ori înduplecându-i. Dar și oamenii de rând erau pătrunși la inimă de cuvintele lor „nebunești”, iar cei credincioși îi cinsteau cu mare evlavie.

Costul acestei libertăți era plătit de acești „nebuni” cu o viață plină de privațiuni. Neavând ce mânca, unde dormi, trăiau din mila publică. La vreo proprietate renunțaseră de mult. „Trăiau fără casă, fără haine, printre câinii fără stăpân, pe grămezile de gunoaie. Uneori ajungeau printre prostituate, hoți, vagabonzi”, dar „noaptea se rugau, posteau, aveau viziuni” (Cătălina Velculescu, *Nebuni întru Hristos*, Paideia, 2007, pp. 10-11). Acest tratament social pentru ei însemna o formă de asceză, deși dificilă, însă suferința lor era grea nu atât din această perspectivă. Grozăvia crucii lor era determinată de felul în care își goliseră sinele (simulând nebunia, renunțaseră, prin urmare, la cea mai de preț podoabă a omului – rațiunea, și, de aici, la orice demnitate), dar mai ales de felul în care se raportau la ei ceilalți: ființe asociale, erau sortite mereu singurătății; purtau „stigmatul colectivității” (T. Baconsky), erau batjocoriți, huliți și expuși mereu unui martiriu al derizivității – un parcurs spiritual realmente kenotic.

Nebunul întru Hristos (*salós*) e întâlnit destul de rar în creștinismul bizantin, începând cu secolele V-VI (primul monah *salós* consemnat în Sinaxar e Simeon din Emesa, deși *Istoria lausiacă* o amintește, înainte de anul 400, pe Isidora din împrejurimile Tabennisiei; în secolul X, la Constantinopol, se bucură de notorietate Andrei *Salós*), însă fenomenul ia amploare spectaculos după secolul XIII în Rusia medievală, sfinți de acest gen (*yurodivy*) marcând spiritualitatea rusă până în contemporaneitate. Calendarul Bisericii ruse numără zeci de sfinți de felul acesta, ceea ce arată o compatibilitate între această harismă și etosul poporului rus, predispus ușor spre extreme. Fenomenul devenise la un moment dat așa de răspândit în secolul XVIII încât țarul Petru cel Mare, suspectând impostura unor „bizari profeți populari”, dispune, în 1732, înregimentarea acestora în mănăstiri (cf. Tomáš Špidlík, *I grandi mistici russi*, Città Nuova, Roma 1987, p. 145).

Existența acestor sfinți rămâne o provocare pentru orice timp, spre a vedea în ce măsură, în dosul aparențelor, putem descoperi omul și, prin el, pe Hristos.

Pr. prof. dr. ENE BRANIȘTE, *Istoria arhitecturii bisericesti la romani*, ediție îngrijită de IPS Laurențiu Streza și Ciprian-Ioan Streza, Editura Andreiana, Sibiu, 2015, 267 p.

După căderea comunismului în decembrie 1989 și descătușarea Bisericii din chingile regimului opresiv ateu, una din dimensiunile prezentei vizibile a Bisericii Ortodoxe Române în societatea românească a fost fără-ndoială

cea edilitară prin activitatea intensă de construire a unor lăcașuri de cult noi care să răspundă nevoilor obștești ale credincioșilor, privați în timpul vechiului regim, mai ales în mediul urban, de spațiile liturgice necesare în care se celebrează viața eclesială. Ritmul intensiv și numărul record al bisericilor construite în intervalul a douăzeci și cinci de ani este după toate probabilitățile fără precedent în istoria României. Și totuși, statisticile ne descoperă că doar între 5-8% din populația țării frecventează bisericile în fiecare duminică, mulțimile care se strâng de regulă la slujba Învierii și la marile sărbători arătând, în mod limpede, că raportat la numărul de credincioși, numărul locașurilor de cult este încă insuficient. Însă dincolo de această constatare de natură cantitativă, ceea ce cred că ar trebui cu adevărat să-i preocupe pe toți cei ce zidesc, renovează, rectoresc sau repiectează biserici este aspectul lor calitativ, exterior și interior, conform sau împotriva tradiției seculare a Bisericii Ortodoxe. Or, tocmai aici se află punctul nevralgic al capitolului referitor la subiectul activității edilitare a bisericii noastre în ultimele decenii. Din nefericire, prea mult kitsch s-a strecurat în construirea bisericilor atât în ceea ce privește arhitectura, cât și iconografia acestor locașuri, nu de puține ori nici una, nici alta fiind nu numai necorespunzătoare, ci de-a dreptul urâte și necanonice denotând o lipsă totală de inspirație din partea proiectanților, intervenții grobiene ale executanților și prost gust. Desigur, acestor constatări nefericite li se pot găsi explicații diferite și variate, una dintre cele posibile fiind cu siguranță lipsa unor cursuri universitare temeinice de arhitectură, artă și iconografie eclesială, bizantină și veche românească, în cadrul instituțiilor de învățământ teologic și nu numai, cursuri pe care preoții școlii după 1990 să le fi urmat în cadrul parcursului lor seminarial și universitar. Existența unor asemenea cursuri bine documentate înainte de 1989 este certificată de volumul de față care reprezintă suportul unui astfel de curs, predat studenților anului III de la Institutul de Teologie de Grad Universitar din București de către renumitul liturgist român Ene Braniște tocmai în deceniile dictaturii comuniste.

Păstrat până acum în manuscris, volumul „Istoria arhitecturii bisericesti la romani”, a fost publicat în colecția operelor pr. prof. dr. Ene Braniște, inițiată în urmă cu 3 ani de către unul din ucenicii autorului, IPS Mitropolit Laurențiu Streza, la Editura Andreiana din Sibiu. Tomul oferă o privire de ansamblu asupra evoluției arhitecturii noastre bisericesti, din cele trei provincii istorice ale țării (Țara Românească, Moldova și Transilvania), studiată în diferitele ei direcții, stiluri și curente sau școli regionale, cu principalele lor monumente reprezentative, devenind, așadar, de acum înainte un instrument deosebit de valoros și necesar tuturor clericilor, arhitecților și iconarilor angrenați în șantierul eclesial. Lucrarea se deschide cu un „Cuvânt înainte” al editorului, succedat de introducerea autorului și are o structură tripartită, în funcție de următoarele trei epoci: sec. II-VII, în care sunt descrise basilicile paleo-creștine din Dobrogea și din restul țării; sec. VIII-XIII, care prezintă bisericile rupestre și cele de zid sau piatră din sec. XII-XIII; și sec. XIV-început de XIX, partea cea mai consistentă a cărții, care ilustrează de fapt toate monumentele mai de seamă ale arhitecturii noastre bisericesti, ctitorite de voievozii și boierii români din Evul Mediu până în modernitate. Îmbogățit cu un număr de 108 figuri, ce reprezintă schițe și planuri ale celor mai importante edificii de cult prezentate, textul pr. Braniște relevă același stil didactic clar, bine structurat și sintetizat, care-i caracterizează cunoscutele manuale de liturgică. Chiar dacă a fost conceput acum mai bine de o jumătate de veac, iar expunerea este pe alocuri tributară discursului istoriografic din epoca comunistă, textul nu și-au pierdut vigoarea științifică, aparatul critic utilizat demonstrând, încă o dată, seriozitatea abordării academice a temelor și subiectelor care poartă semnătura ilustrului liturgist român. De aceea, îmi exprim speranța că apariția postumă a acestei istorii a arhitecturii bisericesti la romani nu numai că întregeste portretul academic al regretatului liturgist, ci plinește un gol bibliografic în literatura noastră teologică, putând astfel să contribuie la corectarea anumitor derapaje înregistrate în peisajul edilitar bisericesc din țara noastră.

Mircea-Gheorghe Abrudan

Pentru o curiozitate ziditoare

Gabor Bogdan

mul este curios din fire. Curiozitatea este o caracteristică a minții lui și este cea care îl determină să cerceteze și să descopere tot mai mult. Este dorința lui de a cunoaște sau de a afla ceva nou. Din vârstă fragedă el ridică întrebări pentru tot ceea ce se află în jurul lui. Chiar dacă află răspunsuri, el nu încetează să se întrebe.

Astăzi, omul este mai curios ca oricând, iar în unele cazuri curiozitatea îl macină și îl împinge spre diferite moduri de abordare a realității. Ne-am pus vreodată problema dacă întrebările sau curiozitățile noastre au vreo relevanță pentru noi? Merită sau nu să cunoaștem anumite lucruri? În ce direcție trebuie să se manifeste curiozitatea noastră? Indicat este să ne punem aceste întrebări, deoarece ele pot fi un mod potrivit de a ne cunoaște mai bine, un mod de a ne evalua.

Astăzi, este extrem de ușor să ne informăm. Avem la dispoziția noastră probabil cel mai complex mod de informare în masă, adică Internetul. Televiziunea, mijloacele de informare în masă, internetul și rețelele de socializare alimentează constant curiozitatea omului cu noi știri din toate domeniile. Suntem curioși să aflăm tot ce se petrece în jurul nostru fie că ne este folositor fie că nu. Curiozitatea a dus la apariția unor emisiuni de televiziune cu caracter imoral și indecent. Subiecte și evenimente din viața celebriților au ajuns să stârnească curiozitatea telespectatorilor, încât unii nu se mai satură să afle noutăți din lumea mondenă. Iată un mod negativ în care poate fi folosită curiozitatea. În tot acest joc, tinerii sunt vulnerabili, dacă nu au discernământ, o formare creștină și o morală creștină provenită din familie, școală și Biserică.

Una dintre rețelele de socializare care ne sporește curiozitatea este Facebook. Fie că utilizăm computerul, tableta sau telefonul mobil, suntem mereu tentați să verificăm ce mai e nou în societatea în care trăim. Suntem curioși ce locuri au mai vizitat prietenii noștri, ce imagini au mai postat, cu cine s-au întâlnit etc. Suntem dornici să cunoaștem persoane noi, să ne facem prieteni noi pe această rețea de socializare și suntem curioși să aflăm mai multe lucruri despre ei.

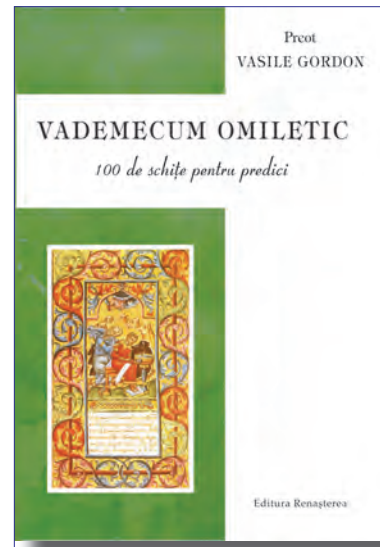
În măsura în care dorim îmbunătățirea fondului cultural și a limbajului personal, curiozitatea este benefică, deoarece stârnește interesul. Ea este ca un fitil din lumânarea învățării, care alimentează constant motivația de a învăța, după cum arăta autorul american William Arthur Ward. Însă, umbrită de incultură, ignoranță și nepăsare, curiozitatea aduce efecte negative pe toate planurile.

Curiozitatea naște în om, de cele mai multe ori, îndrăzneala, iar aceasta nu este de multe ori îndrăzneala cea bună de care ne vorbesc Sfinții Părinți. Societatea actuală propune deci o altă formă de curiozitate pe care o cultivă cu ajutorul mijloacelor mass-media. Curiozitatea poate să fie pătimașă, adică să nască o permanentă nevoie de noutate sau de repetare a unor fapte. Diavolul obișnuiește să ne stârnească curiozitatea de cele mai multe ori pentru a ne duce spre pierzare. Sunt numeroase exemple care arată că, dacă ești curios, poți aluneca spre păcat. Fie ești tentat să încerci senzații noi (droguri, băuturi, experiențe sexuale, etc.), fie ești ispitit să cazi în plăceri cu care te-ai mai întâlnit.

Ideal este să învățăm să ne cultivăm curiozitatea, să o folosim spre binele și spre folosul nostru personal, intelectual sau chiar spiritual. Acesta poate fi un exercițiu al nostru personal pentru vremea postului, de exemplu, să învățăm să nu mai fim curioși pentru lucrurile inutile. Un alt exercițiu pe care-l putem face este să încercăm să reducem din orele petrecute pe rețelele de socializare și să încercăm să „socializăm” mai mult cu Dumnezeu, prin rugăciune. Nu este imposibil, trebuie doar să închizi computerul sau telefonul mobil și să deschizi *Cartea de Rugăciuni*.

Este folositor să încercăm să ne fim curiozitatea în frâu și să deținem controlul asupra acesteia, căci ne poate duce spre patimă, dacă nu suntem prudenți. Dacă vom îndrepta curiozitatea în mod constant față de noi înșine, vom constata că este mai de folos să cunoaștem și să rezolvăm problemele și neajunsurile noastre decât cele ale aproapelui nostru. În Evanghelia după Matei se spune foarte clar: „De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, și bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?” (Mt. 7, 3). Iată o învățătură simplă dar utilă, pe care Mântuitorul ne-o oferă. Să fim curioși, deci, cu privire la situația noastră, mai degrabă, decât să fim curioși de faptele celorlalți, căci putem foarte ușor să cădem în greșeala de a-i judeca pe aceștia. Preocuparea și atenția noastră trebuie să fie îndreptată spre propria persoană, dar acest lucru nu înseamnă izolarea totală față de semenul nostru și renunțarea la orice legătură cu el, ci stabilirea și păstrarea unui echilibru. Nu vom reduce total interogațiile sau curiozitățile din viața noastră, ci le vom selecta pe cele folositoare și pe cele care au cu adevărat o relevanță pentru noi.

Dacă Albert Einstein spunea că este important să nu ne oprim din a ne pune întrebări, putem adăuga că este mai important a ne pune întrebările sau acele întrebări care pot avea o relevanță pentru noi și un efect pozitiv și ziditor asupra noastră și asupra sufletului nostru.

Pr. prof. univ. dr. VASILE GORDON, *Vademecum omiletic. 100 de schițe pentru predici* la toate duminicile și sărbătorile anului, cu un adaos de 12 pareneze, Renașterea, Cluj-Napoca, 2015, 337 p.

Vorbind despre responsabilitatea uriașă a preoților, Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază că pentru aceștia predica, alături de exemplul

personal, este singurul mijloc de vindecare. „Aceasta este instrumentul, aceasta este hrana, aceasta este cel mai bun aer; aceasta ține loc de medicament, aceasta ține loc de cauterizare, ține loc de bisturiu”¹. Însușindu-și acest cuvânt, pr. prof. dr. Vasile Gordon l-a pus în practică pe tot parcursul activității sale pastorale și didactice, atât de la amvon cât și prin intermediul scrierilor pe care le-a semnat, fie ele manuale sau cărți de predici.

Dintre cărțile de predici, cea mai nouă este *Vademecum omiletic. 100 de schițe pentru predici*, apărută la editura Renașterea la începutul acestui an. Trebuie spus încă de la început că acest volum de predici este unul atipic, în sensul că nu redă integral predica, ci prezintă ideile centrale ale cuvântării și câteva surse bibliografice unde tema abordată este aprofundată. Partea de tratare este încadrată între introducere și încheiere, pe care părintele profesor le redă integral.

Înainte de a deschide paginile acestui volum, ne atrage atenția titlul mai puțin obișnuit. Alegerea lui ne este explicată de către autor în prefața volumului. „Aceste schițe de predici [...] se vor mai degrabă modalități, sau căi omiletice. Tocmai de aceea am apelat în titlu la termenul *vademecum* (în traducere: *hai/mergi/îmintează cu mine*), expresie care înseamnă, practic, ghid, îndrumar, călăuză, îndreptar” (p. 9). Odată înțeles, titlul ne oferă un indiciu și asupra destinatarilor principali ai acestui volum: „slujitorii începători ai amvonului, care au mai puțină experiență oratorică” (p. 7).

După ce am făcut acest prim pas, ne putem continua drumul printre filele acestui volum, izvorâte din cuvântul de viață dător al Sfintei Scripturi. În primele pagini vom descoperi o prefață, *îndreptar pentru îndreptători*, semnată de ÎPS Mitropolit Andrei, cu binecuvântarea căruia s-a tipărit acest volum, urmată de cuvântul introductiv al autorului în care ne oferă cheia pentru citirea schițelor intrate în acest volum.

Corpusul propriu-zis al volumului, structurat în opt capitole ne oferă un conținut omiletic foarte bogat, cu teme de actualitate, cu o argumentare variată, însă fără a se îndepărta de textul scripturistic și de spiritualitatea Răsăritului creștin. Primul capitol este dedicat Praznicelor Împărătești. Tematica abordată aici este în consonanță cu bucuria ce înconjoară marile sărbători ale ortodoxiei. Spre exemplu, la praznicul Cincizecimii, părintele alege ca temă fericirea de a primi Sfântul Duh.

Următoarele patru capitole conțin schițe pentru Duminicile din cursul unui an, pe care, pentru o orientare mai ușoară, prea cucernicia sa le împarte în funcție de perioada anului bisericesc. În următoarele două secțiuni, șase și șapte, autorul ne oferă schițe pentru sărbătorile dedicate Maicii Domnului și Sfinților mai importanți din calendarul ortodox. În ultima parte a volumului, autorul adună câteva modele pentru cuvântările ocazionale (pareneze), momentele alese fiind Taina Botezului, a Cununii, a Maslului, Însmormântarea și Parastasul. De un real folos pentru predicatori este anexa de la finalul cărții. Aceasta se constituie într-o listă bibliografică a celor mai importante predici și comentarii biblice ale Sfinților Părinți și a celor mai importante cărți de predici semnate atât de autori români, cât și străini.

Așadar, prin ultima sa carte publicată, pr. prof. dr. Vasile Gordon pune la dispoziția studenților teologi, a tinerilor preoți, dar și a celor pasionați de propovăduirea Cuvântului, un ghid, un îndrumător care să le ușureze munca la amvon, și să îi călăuzească spre desăvârșirea lor ca predicatori.

Ionuț Chira

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, ed. Sophia, București, 2004, p.130.

Vizită arhierescă la Centrul „Sfântul Onufrie” din Florești

Protos. Dr. Visarion Pașca

In cursul zilei de Vineri, 19 Februarie 2016, la Așezământul pentru copii „Sfântul Onufrie”, aflat în proximitatea Mănăstirii „Acoșământul Maicii Domnului” Tăuți-Florești, am avut marea bucurie, de a primi vizita Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Arhiepiscopul Ortodox Român al celor două Americi. În această vizită, Înaltpreasfinția Sa a fost însoțit de P.Cuv. Protos. Dr. Benedict Vesa, secretar eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În cadrul întâlnirii i-au fost prezentate Înaltului oaspete, atât ansamblul și șantierul așezământului, realizările făcute până acum, cât și proiectele de viitor. Înaltpreasfinția Sa, a fost impresionat de lucrările efectuate și de stadiul actual al lucrărilor, felicitându-i și încurajându-i pe membrii Asociației Filantropice „Sf. Onufrie”, să-și ducă proiectele până la capăt.

Vizita Înaltpreasfinției Sale, se datorează legăturii strănse, pe care Asociația Filantropică „Sf. Onufrie” o are cu Fundația „Sânt Paraskeva Orthodox Charity” din Chicago, coordonată de d-na Mariana Cuceu.

Inițiativa acestui proiect social-filantropic i-a aparținut vrednicului de pomenire Mitropolitul Bartolomeu Anania, care, încă de la începuturile construirii Mănăstirii „Acoșământul Maicii Domnului”, și-a dorit ca,

în preajma acestui loc de rugăciune, să fie și un punct de asistență socială: să fie o casă de copii, un cămin de bătrâni sau chiar o policlinică. În fiecare predică, cu prilejul hramului, vorbea despre acest proiect. Cu timpul însă... s-a uitat de această inițiativă. În anul 2012, am readus în discuție ideea Înaltpreasfințitului Bartolomeu, cu gândul de a materializa proiectul său cu o casă de copii, aici, în apropierea mănăstirii. Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a îmbrățișat, cu multă bucurie, acest gând și ne-a dat binecuvântarea pentru a demara proiectul. De acum, mai era un pas important de făcut și anume: alegerea numelui viitorului proiect. Fiind în Postul Crăciunului și, vorbind cu Înaltpreasfințitul Andrei, ne-am întrebat care ar fi numele și care sfânt ar fi cel mai potrivit pentru viitorul așezământ social pentru copii? Înaltpreasfințitul Andrei a spus: „Sf. Ioan Valahul – este, Sf. Filoftea – este, Sf. Nectarie – este... Ce nume să-i punem?” Atunci, mi-am amintit că, în primii mei ani de mănăstire, am citit Viața Sfântului Onufrie; și l-am întrebat: „Înaltpreasfinția Voastră, ce-ați zice să-l numim Sf. Onufrie cel Mare?” Iar răspunsul Înaltpreasfințitului Părinte Andrei a fost: „Sf. Onufrie cel Mare, va fi!”

Astfel, pe data de 13 mai 2013 s-a înființat Asociația Filantropică Sfântul Onufrie iar în 12 Iunie 2013, a avut loc punerea pietrei de temelie pentru Așezământul pentru copii Sfântul Onufrie, de către ÎPS Andrei, înconjurat de preoți, diaconi și oficialități județene și locale.

Misiunea principală a Asociației Filantropice „Sf. Onufrie” este ocrotirea copiilor părăsiți temporar sau definitiv de părinții lor, copii aflați în dificultate. Obiectivul principal și prioritar în susținerea misiunii în momentul de față îl constituie continuarea lucrărilor de construcție la Așezământul pentru copii Sfântul Onufrie. Acesta va fi compus din 4 case de tip familial organizate în așa fel încât să poată găzdui fiecare, câte un număr de maximum 10 copii, conform reglementărilor în vigoare privind protecția și promovarea drepturilor copilului, un paraclis și un imobil multifuncțional care va cuprinde: bibliotecă, sală pentru evenimente speciale, cabinet medical, sală lectură și meditație, sală computere, birouri. Așezământul este destinat ocrotirii, îngrijirii și asigurării unei dezvoltări armonioase a copiilor care vor fi găzduiți aici în regim rezidențial. Acești copilași au nevoie de

măsuri de protecție specială, au nevoie de un cămin, dar în primul rând au nevoie de dragoste și de călăuzire, au trebuință ca acest așezământ să poată să își deschida porțile cât mai curând. În tot acest proiect, munca va fi efectuată de către angajați ai asociației, persoane calificate și empatiche, având calități speciale de comunicare cu copiii.

Iubirea față de aproapele nostru este fundamentul misiunii, scopului și a obiectivelor asociației, credința că „Toți copiii au nevoie de iubire” este ceea ce va da viață Așezământului pentru Copii Sfântul Onufrie.

Scopurile Asociației Filantropice „Sfântul Onufrie” sunt dezvoltarea, valorificarea și promovarea potențialului individual, de grup și colectiv prin participare activă la procesul de îmbunătățire a calității vieții, dezvoltare durabilă și comunitară.

În vederea realizării scopurilor mai sus menționate, Asociația și-a propus mai multe obiective printre care: promovarea valorilor creștine ortodoxe, morale, sociale și culturale; promovarea cunoașterii culturii și a tradițiilor naționale și spirituale; inițierea de proiecte și programe centrate pe protecția și promovarea drepturilor copilului bazate pe principiul interesului superior al copilului și adaptate nevoilor și situațiilor de dificultate indentificate; stimularea și creșterea gradului de participare a copiilor și tinerilor în acțiuni, centrate pe valorificarea potențialului creativ,

Veniturile asociației sunt realizate preponderent din donații atât de la persoane fizice cât și din sponsorizări de la companii și fundații care sprijină cu deschidere proiectul nostru.

O altă parte din venituri sunt realizate în urma evenimentelor și campaniilor de informare și strângerea de fonduri organizate de către membrii fondatori cu sprijinul voluntarilor și prin implicarea activă a elevilor și studenților.

Așezământul pentru copii este încă în construcție, dar primele 2 case sunt aproape finalizate și vor găzdui până la finele acestui an primii copilași. Mai sunt însă de construit și de utilat 2 case, de ridicat paraclisul Sfântului Onufrie, care va fi bisericuța copiilor, și de finalizat și utilat imobilul multifuncțional.

Pentru finalizarea proiectului social filantropic al asociației și darea cât mai grabnică în folosință a Așezământului pentru copii Sfântul Onufrie, continuăm neobosiți și plini de speranță să căutam susținători și sponsori pe termen lung ai cauzei copiilor aflați în dificultate, suflete care au atâta nevoie de dragoste și ocrotire.

Grija și iubirea manifestate față de copii și față de de persoanele aflate în dificultate, le putem oferi cu adevărat doar atunci când ne unim gândurile și forțele și doar atunci când ne sprijinim unii pe alții. Aceasta este calea prin care marile proiecte social-filantropice prind viață și devin modele de bună practică în societate iar Asociația Filantropică Sfântul Onufrie sperăm și ne dorim să devina unul dintre aceste modele în societatea noastră.

Cum ne puteți ajuta:

1. Contract de sponsorizare.

Dacă sunteți persoana juridică, ne puteți ajuta donând 20% din impozitul pe profit. Puteți descărca documentul de pe pagina noastră (www.afso.ro) să îl completați, semnați și să ne contactați.

2. Pentru angajați.

Persoanele fizice ne pot fi de mare ajutor donând cei 2% din impozitul pe venit către **Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie”**, documentul se poate descărca de pe pagina asociației (www.afso.ro). Formularul se poate depune direct la Administrația Finanțelor Publice a localității de domiciliu fie personal sau prin poștă cu scrisoare recomandată.

Până în 01 mai 2016 pot fi trimise formularele complete și semnate la adresa: Asociația Filantropica Sfântul Onufrie, Str. Mănăstirii nr. 1, Florești, jud. Cluj. Ne vom ocupa noi să expediem formularele dumneavoastră la Administrațiile Financiare de care aparțineți.

3. Depuneri la Bancă

Cont RON: RO27 BTRL RONC RT02 0955 7001

Cont EUR: RO74 BTRL EURC RT02 0955 7001

Cont USD: RO78 BTRL USDC RT02 0955 7001

Cod SWIFT: BTRLRO22

Calea moșilor, drumul lui Horea

Pr. Gheorghe-Dragoș Braica

rice izvor cu apă curată este o alinare, o stâmpărare pentru omul călător. În miezul zilei de vară, ostenit și flămând, se oprește, își trage sufletul, bea o gură de apă, își desfășoară trai-sta cu merinde să mănânce și din nou își alină setea. Așa își încheie mult așteptata sa masă și doritul său popas.

O astfel de fântână este o adevărată binefacere pentru omul călător. Dar, când izvorul cu apa lui limpede-curată mai are o altă semnificație, istorică, valoarea lui crește. Și când eroul, de care este legată fântâna, face parte din galeria luptătorilor de frunte ai poporului, emblemă a combatanților pentru drepturile sociale, se amplifică greutatea ei și primește numele personajului respectiv.

Pe lângă cele două atribute-însușiri, izvorul cu pricina a mai dobândit și o semnificație sentimentală.

Horea, când cobora de la Arada lui dragă ca să meargă la Viena, la împărat, sau în ținutul Sălajului pentru a-și onora angajamentele făcute și a construi case și biserici, venea pe la Apa Caldă, Beliș, cobora la Călățele pe valea Coca, și își continua drumul spre Călata. Aproape de biserică, din jos de drum, lângă vale există un izvor ce-și păstrează curățenia apei și astăzi, dar uitat. Din sus de drum era o casă modestă, ca toate casele din vremea aceea, unde locuia familia Hicea, cu fiica lor Ilina-Ileușă.

De fiecare dată când Horea poposea la izvorul cu pricina, Ileușă cobora să ia apă, chiar și atunci când cofa din casă era plină, în dorința de a-l întâlni. După mai multe așteptări și întâlniri la fântâna din jos de drum, între cei doi s-a născut fiurul dragostei și o frumoasă idilă ce s-a concretizat în viitoarea căsnicie, iar fruct al acestei relații au fost cei doi feciori: Ioan și Luca.

În timp ce calul păștea pe marginea văii și în apropierea izvorului, Horea în popasurile sale prelungite, stătea la sfat cu bătrânii satului și cu preoții D. Popoviciu și Marian Gal, gândindu-se la întâlnirile ce urmau să aibă loc cu împăratul la Viena. Legăturile lui Horea cu zona Călătelei au dobândit astfel și alte valențe.

În perioada anilor 1770-1773 a lucrat ca jeler la Vânători, Ciucea, pe moșia contelui Gheorghe Banffy, unde Ileușă avea un unchi. Oamenii de la poalele masivului Vlădeasa, ca și cei de pe Valea Almașului (județul Sălaj), pentru schimburi de produse sau aprovizionarea cu cereale, îmbrăcăminte și unelte agricole se întâlneau la cele două târguri mari „de țară” de la Huedin. Aici avea loc primăvara, în preajma Rusaliilor, târgul „coaselor”, când țărani se pregăteau pentru munca câmpului cumpărându-și și uneltele necesare sezonului. Coasele erau confecționate de țiganii din Almaș. Toamna, de ziua Sfintei Ecaterina - 25 noiembrie - avea loc al doilea târg de țară, numit al „pieilor”. La acest târg se aprovizionau pentru sezonul de iarnă, cumpărându-și materialele necesare sezonului rece.

Intenția lui Horea era ca, în toamna anului 1782, să coboare la Huedin pentru a lua legătura cu cei prezenți la târgul „pieilor” și a-i mobiliza în vederea declanșării răscoalei și în aceste părți. Ideea nu a putut fi concretizată datorită faptului că autoritățile au aflat de acest lucru și au luat măsurile de prevenire.

Cauzele declanșării răscoalei se datorau faptului că iobagii, care constituiau majoritatea membrilor societății de atunci, aveau multe obligații față de nobil, de a achita „darea pământului”, „vama pământului”, „dările de Sângeorz”, „dările de Sânmihai”, „dările de Sânmărtin”, „dările de Crăciun”, „darea biciului”, „banu fumului”, „dijmele”, oi, porci, stupi, cânepă și altele. Din punct de vedere național erau lipsiți de drepturi, considerați tolerați din punct de vedere religios, după dezbinarea de la 1700, persecutați.

Atașamentul țăranilor din zona Călătelei față de Horea și ideile sale se concretizează și prin faptul că ei au refuzat să platească dările aferente autorităților: „au luat cu de-a sila de la judele domnesc taxa; când acei iobagi au spus că ei nu mai plătesc niciodată taxa domnială”¹.

După înfrângerea Răscoalei, Ioan, fiul cel mare, căpitan de ceată a fost deportat în Banat, de unde revine, pentru ca apoi să fie din nou dus. Luca s-a retras la Maierii Sibiului unde a și decedat. Ileușă, căutată de autorități prin zona Beiușului, fiind confundată cu zona Belișului, a declarat că de câțiva ani (șapte) nu mai sunt împreună.

Raportându-se la Iuliu Maniu, Petre Țuțea spunea că e bine că nu se cunoaște locul mormântului său, că spiritul său este peste tot în țară. Desigur, că făcea trimitere la faptul că el a fost una din figurile centrale ale politicii românești, care exprimă o formă autentică a democrației, care se așteptată să fie practică și de noi.

Același lucru se poate spune și despre Horea, și anume că este una din figurile cele mai importante a istoriei poporului nostru, care prin lupta și jertfa sa rămâne o emblemă dreptății și a echilibrului social.

Fără un echilibru social nu putem vorbi de o democrație autentică. Chiar dacă astăzi atât autentică democrație cât și spiritul de echilibru social trec printr-o vânzoleală continuă, trăim speranța că binele și adevărul trebuie să învingă prin noi și pentru noi, iar izvorul cu apa lui curată așteaptă un semn vizibil care să ne spună că și pe aici a trecut și poposit Horea.

¹ D. PRODAN, *Răscoala lui Horea*, Volumul II, p. 174.

O strălucită punere la punct

Mircea Gelu Buta

În anul 1989, atunci când s-a prăbușit regimul comunist, Lucian Boia avea 45 de ani – atât cât trăise Vasile Pârvan – și era lector la Facultatea de Istorie a Universității din București. Numele său nu trecuse dincolo de zidurile acestei instituții, unde slujea din anul 1967, când fusese numit preparator, iar bibliografia îi era departe de a străluci prin vreun titlu. Și așa avea să rămână încă aproape un deceniu, până în anul 1997, când a publicat un volum mai degrabă eseistic decât istoriografic, intitulat *„Istorie și mit în conștiința românească”*, apărut la Editura Humanitas. Cartea a atras imediat atenția, mai mult presei de scandal și „publicului larg” decât specialiștilor, întrucât era întemeiată pe suspiciuni consternante și pe o punere sub semnul întrebării a celor mai importante evenimente și momente ale trecutului nostru național, pe care nu ezita să-l echivaleze cu tot atâtea mistificări. Reacțiile, pro și contra, nu au întârziat să apară, îndeosebi la nivel publicistic. De atunci – aproape două decenii – Lucian Boia și-a reeditat cartea pomenită și a imprimat peste o duzină de alte volume. Ceea ce frapează în paginile acestora este romanțarea facilă, neglijentă adesea, și lacunele de cultură; inclusiv de cultură generală. Să luăm, de pildă, începutul capitolului din *„Germanofilii”*, consacrat Marthei Bibescu: „O femeie inteligentă, seducătoare, înzestrată cu talent literar și beneficiind de o oarecare recunoaștere ca scriitoare de limbă franceză; mai presus de orice însă, de un snobism fără limite, combinat cu un gust pronunțat pentru intrigă și cu dorința de a conta pe scena mondenă, literară și politică a Europei. Născută Lahovari, o familie de aristocrație mai recentă, căsătorită cu prințul George Valentin Bibescu, a ținut cu tot dinadinsul la această căsătorie, repede eșuată, tocmai fiindcă îi oferea statutul unei prințese”¹.

În colegiile engleze menite fiilor de aristocrați, atunci când erau admise prin excepție vârstare de origine socială inferioară, în dreptul numelor acestora se menționa *sine nobilitas*, prescurtat *sn*. Aceasta este originea cuvântului *snob*. Aparținând de două ori aristocrației – așa cum ne asigură Lucian Boia –, prin naștere și prin căsătorie, Martha Bibescu putea fi orică, numai snobă nu. Snobi erau scriitorii de geniu, precum Marcel Proust sau Mateiu I. Caragiale, care adorau să fie primiți în cercurile nobile. Apoi, nu știm de ce Lucian Boia consideră neamul Bibescuilor mai vechi decât cel al Mavrocordaților. Cât privește „o oarecare recunoaștere ca scriitoare de limbă franceză”, iată ce se poate citi în articolul despre Martha Bibescu din *Dicționarul General al Literaturii Române*: „Întreprinde o călătorie prin Persia și Turcia, iar impresiile le va publica, la îndemnul lui Maurice Barrès, într-un volum cu titlul *Les Huit paradis* (1908), care îi aduce un răsunător succes și Premiul Academiei Franceze. Cartea a fost întâmpinată elogios de personalități marcante ale literaturii franceze, precum Marcel Proust, Anatole France, Remy de Gourmont, Jean Moréas ș.a.”².

Întorcând câteva pagini, se poate citi în același capitol: „În ziua următoare, 11 aprilie, Netzammer celebrează o liturghie funebă pentru sora Marthei”³. Stai și te întrebi: ce-o fi aceea *liturghie funebă*?! Așa ceva, vorba țăranului evocat de Marin Preda, care a văzut la Grădina zoologică o girafă, nu există. Nici în Biserica Romano-Catolică – Netzammer era arhiepiscopul catolic al Bucureștilor –, nici în cea Ortodoxă. De altfel, domnul Boia stă rău și cu marile sărbători creștine, de îndată ce scrie în același volum: „De ziua onomastică a lui Carp (30 iunie 1918).”⁴. În realitate, sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel se prăznuiește pe 29 iunie.

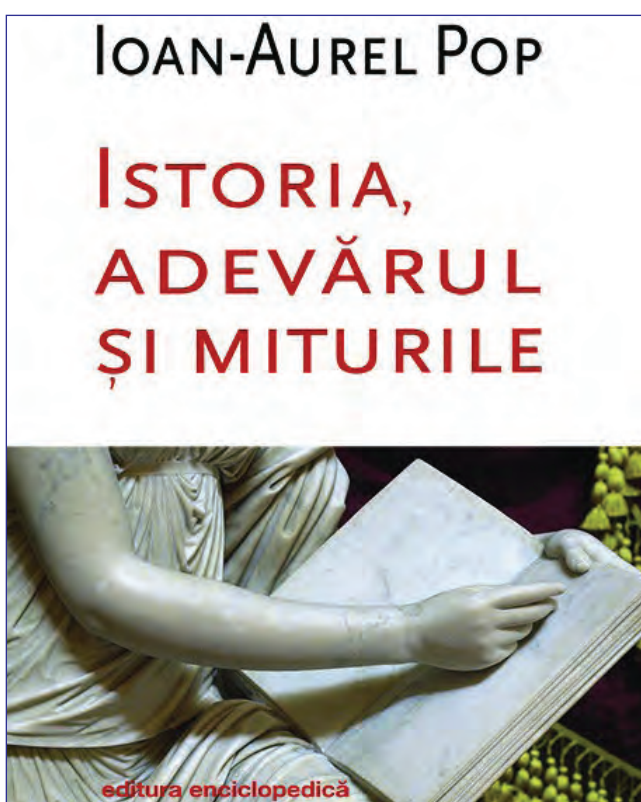
Am dat aceste exemple, extrase dintr-un singur volum al d-lui Lucian Boia, pentru a arăta că nu este nevoie să fii istoric spre a constata nivelul intelectual precar al unui autor care și-a întemeiat o îndoielnică și zgomotoasă notorietate pe revelarea unui lanț de pretinse găuri negre în trecutul românilor. Nu suntem primii, nici ultimii furnizori de asemenea mostre de indolență culturală și urechism. Era însă nevoie de intervenția unui istoric cu autoritate și – mai ales! – operă veritabilă care să analizeze volumul *Istorie și mit în conștiința românească*.

Această sarcină și-a asumat-o încă din anul 2002 profesorul academician Ioan-Aurel Pop prin lucrarea *„Istoria, adevărul și miturile”*⁵. În anul 2014, cartea a fost reeditată⁶, autorul adăugându-i

în cheie de *aggiornamento* un lapidar și consistent *Cuvânt înainte*. Demersul profesorului Ioan-Aurel Pop, întemeiat pe o metodă, fără să fie pedant, impune de la primele paragrafe, pentru că, într-adevăr: „Marii «recenzenți» ai cărții d-lui Lucian Boia sunt politologii, criticii literari, filosofii, economiștii, oamenii politici, militanții anticomuniști și alții, care, aproape la unison, s-au arătat entuziasmați de ceea ce au citit. (...) // În general, fie și numai prin tăcerea lor, istoricii de meserie au respins cartea d-lui Lucian Boia. Motivele sunt multiple și destul de diferite. Majoritatea specialiștilor nu agreează acest gen de viziuni generalizatoare, fiind obișnuiți să trateze punctual o epocă, o temă, o personalitate, cu metode consacrate și cu scopul de a refăce parțial, de a reconstrui trecutul, de a afla adevărul, în măsura în care acesta este accesibil. Or, cartea de față pledează împotriva unor astfel de abordări. Alți specialiști au avut impresia că lucrarea nu spune practic nimic nou, că spiritul critic în cultura românească modernă a rostit mereu și rostește periodic astfel de sentințe purificatoare, igienizate și că profesorul Lucian Boia nu face decât să forțeze uși deschise, însă cu metode mai dure, iconoclaste, ireverențioase la adresa celor mai mari istorici”⁷.

Metoda abordării volumului publicat de Lucian Boia, care „crede că istoria este o succesiune de mituri”⁸, este mărturisită de autor în preliminarile lucrării sale: „Am reluat pe scurt, la fiecare capitol și subcapitol, ideile susținute și argumentate aduse în favoarea lor, spre a analiza pe larg valoarea fiecărui argument și gradul de consistență al concluziilor reieșite”⁹.

Prin demonstrațiile sale, profesorul Ioan-Aurel Pop arată că preopinutul său încearcă să rejudece trecutul cu măsurile – îndeosebi „europene” – ale prezentului. De aici și frecvența ajunsă ob-

sesie privitoare la „naționalism” și „autohtonism”, pentru care Lucian Boia nu ezită să-i mustre pe marii istorici români A.D. Xenopol, Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Gheorghe I. Brătianu, C.C. Giurescu, P.P. Panaitescu... Academicianul clujean arată că profesorul Lucian Boia recurge la numele și cărțile foarte multor neistorici. De altfel, îi acuză de „naționalism”, „autohtonism” și deprinderi încă și mai „rele” pe Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica – cum de l-a uitat pe Horia Vintilă, autorul romanului *Dumnezeu s-a născut în exil?* –, care nu au produs niciun rând de istoriografie, și alte nume aparținând generației interbelice... Observațiile acestea, ca și alte constatări formulate de Ioan-Aurel Pop, ne sugerează ceea ce orice lector cultivat putea intui: că Lucian Boia, cel puțin în volumul analizat, pare mai degrabă un eseist deghizat în istoric. Profesorul Ioan-Aurel Pop răsfoiește, adesea cu umor subțire, o carte publicată de Lucian Boia în urmă cu patru decenii, intitulată *„Evoluția istoriografiei române”*, unde istoricii trasi la răspundere în opul din 1997 – pomeniți mai sus –, deopotrivă cu alți intelectuali români sunt tratați cu reverențioasă admirație.

Profesorul Ioan-Aurel Pop este în polemica sa de o deosebită urbanitate, chiar și atunci când citează afirmații care pe alții i-ar inflama, purtând parafă lui Lucian Boia. Însă nu poate trece peste neadevăr și re-credință când acestea lovesc în istorici care nici măcar nu mai pot să se apere. „Și mai gravă și mai tendențioasă – scrie Ioan-Aurel Pop – este implicarea în această discuție a regretatului istoric și lingvist, specialist în filologie clasică, tot clujean și el, Ioan Iosif Russu (...). Așa cum cei care l-au cunoscut pe Ion Horațiu

Crișan știu că el nu era un simplu instrument al PCR sau un politruc, ci un specialist, cei care l-au știut direct pe I.I. Russu – și mai sunt încă destui, har Domnului! – pot depune mărturie că acesta din urmă a fost un savant de marcă, ce ar fi onorat fotoliul oricărei academii vestite din lume. (...) Iar pomenirea la câteva rânduri după numele lui I.I. Russu a numelui lui Iosif Constantin Drăgan (ICD), menită probabil să-i prostească pe necunoscători, este de-a dreptul o blasfemie”¹⁰. Nu este singura probă de cavalierism intelectual a acestui istoric cu simțul portretului – fie și numai în evocarea lui Hadrian Daicoviciu – și indeneșabil talent epic.

Bună parte din intervențiile lui Ioan-Aurel Pop, cu rectificările cuvenite, privind afirmațiile lui Lucian Boia devin prelegeri pe teme complexe și vaste precum *statul național* ori cele referitoare la etnogeneza poporului nostru (*Vremea romanilor, Daci și romani: o sinteză dificilă, Dacii își iau revanșa*). De multe ori, în tratarea unor asemenea teme, istoricul poate fi pândit de primejdia generalizării impersonale și cenușii. Cine cunoaște bibliografia academicianului Ioan-Aurel Pop, fie și sumar, știe că în cadrul ei și-au găsit locul lucrările *„Romeni e la Romania (una breve storia)”* și *„Românii și maghiarii în secolele IX-XIV. Geneza statului medieval din Transilvania”*. Așadar, în aceste domenii – și nu numai în ele –, Ioan-Aurel Pop are un ascendent zdrobitor asupra preopinutului său. Iată în acest sens un pasaj lapidar, consistent și limpede, desprins parcă dintr-o enciclopedie: „Strămoșii românilor, străromânii și românii au locuit și în Balcani, și în Carpați, împreună cu alte etnii. Nu există nicio mărturie care să ateste că *toți* românii s-ar fi format la sud de fluviu și că ar fi trecut apoi în masă în Oltenia, Banat, Muntenia, Transilvania etc. Și nici că s-ar fi format *toți* în Oltenia, Banat, Transilvania etc. și ar fi trecut și spre sud. Toate mărturiile corect interpretate arată că, dincolo de mișcările firești de populație, românii s-au format pe un spațiu larg (nelocuit în mod compact numai de ei), de la nord și de la sud de Dunăre, în principal din daco-geți și din latinofoni, prin romanizare. În finalul etnogenezei, s-au mai adăugat slavii (cu rol destul de important în profilul etnic și lingvistic românesc) și apoi alte elemente etnice, de mai mică importanță, asimilate treptat de către protoromâni și români. Astfel, românii s-au născut din mai multe popoare și etnii vechi, în care latinofonii au avut rolul principal. De aceea, azi românii sunt un popor romanic, vorbitor de limbă neolatină și moștenitori ai romanității orientale”¹¹.

Intervenții de acest fel și de această calitate fac ca lucrarea academicianului Ioan-Aurel Pop să se citească în *sine* cu folos și satisfacție intelectuală, transgresând obiectivul său polemic și salutarul demers de punere la punct. Autorul nu își demonizează preopinutul și, chiar atunci când întâlnește mistificări ori distorsiuni ale adevărului, își menține discursul deferent și elegant. Elegantă îi este și ironia, înrudită cu a altui istoric strălucit, regretatul Florin Constantiniu, care spunea despre Lucian Boia: „Înainte de 1989, domnia sa s-a aflat în dificultate în a-și găsi ceea ce anglo-americanii numesc *field of interest* (câmp de cercetare). Cine îi urmărește bibliografia constată imediat cât de diversificate au fost preocupările d-lui Lucian Boia”¹². Când vine însă vorba de Mihai Viteazul, istoricul lasă gluma la o parte: „A vorbi despre conștiința de neam a românilor nu înseamnă a hrăni un mit, ci a spune un adevăr”¹³. Nota lui Florin Constantiniu conține un pasaj pe care spațiul nu ne îngăduie să-l reproducem, consonant cu felul în care Ioan-Aurel Pop tratează „mitul” Mihai Viteazul¹⁴ în lucrarea de care ne ocupăm. Faptul acesta sugerează care este perspectiva istoricilor importanți asupra volumului profesorului Lucian Boia.

Întrucât ochiul saturnian al lui Lucian Boia privește chiondorăș și înflorirea Bisericii naționale (tot ce este *național* îi dă fiori) în anii ’90 ai secolului trecut, o mențiune aparte se cuvine meditației pe această temă a profesorului Ioan-Aurel Pop, de la paginile 274-279 ale lucrării sale. Ne mărghinim la un scurt citat: „Faptul că biserica ortodoxă consolidează valorile istorice naționale – cum observă dl. Boia – este spre cinstea bisericii, și nu spre blamarea ei, iar apropierea dintre rolul de azi al bisericii și rolul de ieri al propagandei comuniste este cel puțin ciudată și lipsită de tact”¹⁵.

La 14 ani după ce a fost publicată inițial și la doi după reeditare, *„Istoria, adevărul și miturile”* își păstrează prospețimea și agilitatea dialectică, devenind o carte de referință care, așa cum am mai spus, se citește cu interes, cu plăcere și cu admirație pentru cultura și erudiția – nu numai istoriografică – ale autorului, ca și pentru expresii memorabile, precum aceea în care Nicoale Iorga este considerat „o epocă și o instituție”¹⁶. Profesorul-academician Ioan-Aurel Pop mărturisește cu strălucire principiul junimist „Patriotismul, în limitele adevărului”, reamintindu-ne, prin conținutul cărții sale, că istoria autentică este și rămâne o *magistra vitae*.

¹⁰ *Ibidem*, pp. 111-112.

¹¹ *Ibidem*, p. 132.

¹² Florin Constantiniu, „O întrebare stupefiantă: Ce caută Ștefan cel Mare în fresca de la Ateneu?!”, *Dosarele istoriei*, anul X, nr. 2 (102), 2005, p. 2.

¹³ *Ibidem*, p. 3.

¹⁴ Cf. Ioan-Aurel Pop, pp. 45-47.

¹⁵ *Ibidem*, p. 277.

¹⁶ *Ibidem*, p. 69.

¹ Lucian Boia, *„Germanofilii”. Elita intelectuală românească în anii Primului Război Mondial*, București, 2010, p. 177.

² Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române*, A/B, București, 2004, p. 507.

³ Lucian Boia, *„Germanofilii”*, p. 182.

⁴ *Ibidem*, p. 50.

⁵ Ioan-Aurel Pop, *Istoria, adevărul și miturile*, București, 2002.

⁶ Ioan-Aurel Pop, *Istoria, adevărul și miturile (note de lectură)*. Ediția a doua, revizuită, Editura Enciclopedică, București, 2014. Citatele aparțin acestei ediții.

⁷ *Ibidem*, p. 2.

⁸ *Ibidem*, p. 5.

⁹ *Ibidem*, p. 8.

"Fii conștient, nu dependent!"

Ionița Timiș

Profesor coordonator

Colegiul Național Pedagogic "Gh. Lazăr" Cluj-Napoca

Colegiul Național Pedagogic "Gh. Lazăr" Cluj-Napoca a organizat în Grădina Botanică, luni, 14 martie 2016, un proiect de prevenție antidrog în cadrul Olimpiadei animatorilor școlari. Coordonatorii proiectului au fost doamnele profesoare, Ionița Timiș și Daniela Bălănescu. Beneficiarii proiectului au fost 30 de elevi din clasa a IX-a B de la Colegiul Pedagogic. Colaboratori în proiect au fost și doamnele profesoare, Simona Pletea, Cristina Ion și fotografii Andrei Pletea. În realizarea proiectului s-au implicat trei animatori devotați: Bianca Petrișor, Cristina Mureșan și Daria Nicolae, eleve în clasa a X-a A. Alături de acestea, s-au mai implicat încă 20 de eleve voluntare din clasele a X-a A și B.

Proiectul a urmărit dezvoltarea unor atitudini pozitive în rândul elevilor beneficiari, pentru un stil de viață sănătos, prin implicarea în activități ludice, de cooperare, în vederea prevenirii consumului de droguri în rândul tinerilor.

Proiectul "Fii conștient, nu dependent!" presupune o activitate de petrecere a timpului liber, destinată elevilor din ciclul liceal. Animatorii și voluntarii proiectului au valorificat în context formal și nonformal experiențele de bună practică în domeniul activităților de management al timpului liber, au creat oportunități de dezvoltare personală și divertisment la nivelul elevilor de liceu din clasa a IX-a B de la Colegiul Național Pedagogic "Gh. Lazăr".

Proiectul de prevenție antidrog este un proiect de *Dezvoltare personală*. Temele activităților extrașcolare aparțin următoarelor domenii: artistic (realizarea unui poster antidrog, fotografierea echipei cu un angajat al Grădinii, purtând sigla Anti-drog), gramatical (alcătuirea unor propoziții cu prefixul "anti"), matematic (numărarea scărilor de la Poarta Sacră, înmulțirea acestora cu 2, adunarea cu 70, împărțirea la 3, exercițiu realizat doar mental), abilități manuale (pescuirea

unui papirus cu informații antidrog de pe Lacul fără fund), motric (mersul piticului cu o lingură în gură, în care să fie o minge de ping-pong; târârea în interiorul scorburi unui plop canadian uriaș unde să descopere un papirus; mersul în formă de roabă, mâncarea unei banane fără ajutorul mâinilor; deplasarea unui biscuit de pe frunte în gură, fără ajutorul mâinilor; deplasarea unui pahar, la toți membrii echipei, cu ajutorul sticksului ținut în gură; trecerea podețului în patru labe, având un pahar cu apă ținut în gură).

Probele ludice de la cele 12 obiective turistice au fost urmate de descoperirea unor comori, sub forma unor papirusuri pe care erau imprimate informații de prevenire a consumului de droguri pe care echipele trebuia să le citească. Dacă cele două probe de la fiecare obiectiv erau trecute de echipe, recompensa era primirea unei piese puzzle din carton colorat, conform culorii echipei. Proba finală a acestui proiect a fost de a asambla toate piesele puzzle sub forma unei căsuțe numite "Căsuța visurilor adolescenților". Pe fiecare piesă, elevii trebuia să-și noteze visurile pe care le au ca adolescenți, visuri care, dacă tinerii cad în ghearele drogurilor, se spulberă.

Echipele care au realizat corect toate probele și a ajuns prima la căsuța plasată în Grădina Romană, au fost premiate cu o cupă, iar celelalte, cu diplome. Membrii Asociației Preventis au pus la dispoziția beneficiarilor și voluntarilor flyere cu un "Angajament pe viață" că nu vor consuma droguri, ci se vor strădui să prevină acest flagel în rândul cunoscuților care devin victimele consumului de droguri. La final, elevii au realizat chestionare, exprimându-și satisfacția de a fi participat la un astfel de proiect. Impresiile oferite de elevi au dovedit conștientizarea pericolului consumului de droguri, punându-și disponibilitatea de a se implica oricând, ca voluntari în orice proiect care i-ar ajuta pe ceilalți tineri.

Realizarea acestui proiect de animație, care a vizat însușirea unor cunoștințe și conștientizarea unor pericole, toate realizate prin joc, și-a atins scopul de a dezvolta unele atitudini pozitive, pentru un stil de viață sănătos la elevii beneficiari, prin implicarea acestora în activități ludice, de cooperare, în vederea prevenirii consumului de droguri în rândul tinerilor. Procentul maxim de elevi, atât din rândul beneficiarilor, cât și din rândul voluntarilor, și-au exprimat mulțumirea și satisfacția că s-au implicat într-un astfel de proiect, și că de azi înainte, societatea și școala se pot baza și pe ei în lupta de prevenție a consumului de droguri, pe baza Angajamentului semnat.

Proiectul a fost, cu atât mai interesant, cu cât transmiterea informațiilor

s-a realizat prin joc. Socoțim că munca noastră nu a fost în zadar, ci am determinat pe tineri să cugete că se poate trăi foarte frumos, chiar într-o lume plină de tentații, pe care, sunt conștienți că le vor birui.

În continuare sunt redată gândurile legate de importanța, impactul și roadele acestui proiect, exprimate de trei eleve implicate în proiect, în calitate de animator, de voluntar și de beneficiar.

Animator: Mureșan Cristina, clasa a X-a A

Activitatea în proiectul "Fii conștient, nu dependent" a fost una interdisciplinară, îmbinând activități de interacțiune și orientare. Beneficiarii proiectului au fost supuși la diferite probe interesante, distractive, dar totodată educative, elevii fiind provocați să lucreze în echipe la rezolvarea probelor. Am fost impresionată de abilitățile lor de orientare și maturitatea cu care au abordat proiectul, fapt ce a dus la rezolvarea imediată a probelor, dar și însușirea mesajelor antidrog, găsite pe parcursul traseului stabilit. Obiectivele fixate, împreună cu ceilalți organizatori, au fost atinse, ceea ce ne-a bucurat.

În concluzie, suntem ferm convinse că proiectul a fost un succes, urmărind feedback-urile primite de la participanți și dorința acestora de a mai participa la astfel de proiecte.

Elev beneficiar: Feher Lavinia, clasa a IX-a B

În calitate de participant al proiectului am avut ocazia să experimentez lucruri noi și interesante. Pentru mine acest proiect a însemnat mult, deoarece am învățat multe lucruri noi, spre exemplu am învățat să colaborez mai bine într-o echipă, informații despre Marijuana și acum am argumente noi pentru a-i încuraja pe cei din jurul meu să nu consume droguri.

Acest proiect m-a surprins prin înșeși probele sale desfășurate sub forma jocului în care erau incluse mesaje antidrog. Toate probele m-au surprins plăcut, proiectul fiind extraordinar. Am însușit informații despre droguri și cum ne putem feri de ele.

Pentru că noi, adolescenții, suntem tentați să încercăm lucruri noi, fără să știm că acestea ne pot face foarte mult rău, acest proiect ne-a prezentat consecințele consumării acestora și ne-a făcut conștienți că trebuie să prevenim și noi, la rândul nostru pe prietenii care sunt cuprinși de astfel de vicii.

Mi-a făcut plăcere să particip la un astfel de proiect, și sper să se organizeze cât mai multe proiecte de acest gen.

Voluntar: Budișan Patricia, clasa a X-a A

După părerea mea, proiectul "Fii conștient, nu dependent!" desfășurat în Grădina Botanică "Alexandru Borza", a fost de un real succes.

Activitățile au fost antrenante, amuzante și educative. Consider că participanții au avut o șansă extraordinară că au fost beneficiarii unui astfel de proiect. Acesta s-a observat din voioșia și implicarea cu care au dus la bun sfârșit probele propuse și nu numai. Eu, ca voluntar, m-am simțit extraordinar și m-am distrat împreună cu echipele participante.

Atmosfera a fost plăcută pe întreaga zi și sper că voi mai avea ocazia să mă înscriu ca voluntar în proiecte asemănătoare!

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj - martie 2016

Dacian But-Căpușan

Cercul studențesc pentru filantropie practică (responsabil stud. Alexandra-Felicia Coroian) a organizat, în cadrul Facultății, în perioada 25 februarie - 2 martie 2016 o colecție destinată unei familii din Sănmartinu Sărbesc (jud. Timiș), la aceasta contribuind foarte mulți dintre studenții cu: alimente neperisabile, jucării, îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale pentru curățenie și igienă personală.

Colegiul Studențesc de Performanță Academică al UBB a organizat joi, 3 martie 2016 o seară de film documentar: *Călătoria inițiată spre rădăcinile creștinismului*, moderator ierom. Maxim Morariu, masterand al Facultății de Teologie Ortodoxă. Invitați dr. Paul Siladi, directorul Radio Renașterea și masterand Emil Floare.

Marti, 8 martie 2016, în cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc susținerea publică a tezei de doctorat: *Missio Israelis O lectură misionară a Vechiului Testament cu referire specială la cărțile Pentateuhului* a d-lui Lăuran Cosmin Vasile, alcătuită sub îndrumarea Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, specializarea Misiologie și ecumenism.

Joi, 10 martie 2016, Cercul studențesc de Psihoterapie pastorală al Facultății de Teologie Ortodoxă (responsabil stud. Ana-Maria Cristina Băldean) a organizat vizionarea documentarului: *The Shift*.

Joi, 10 martie 2016, la invitația Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Oradea, pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană a susținut în Aula Magna a Universității din Oradea conferința cu tema: *Când și cu cine ne căsătorim? Ce ne spune Biblia?*, aceasta fiind urmată de o sesiune de întrebări adresate de cei prezenți. La eveniment au participat profesori, studenți și elevi și foarte mulți tineri.

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, 13 martie 2016, Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Tia a reprezentat Facultatea la ceremonia liturgică și a rostit cuvântul de învățătură: *Adam, începutul istoriei și saltul în post-istorie* la Mănăstirea Nicula.

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, a susținut luni, 14 martie 2016, la Protopopiatul Dej, conferința cu tema: *Familia preotului, o provocare a societății de astăzi!? Au participat toți preoții din protoierie însoțiți de doamnele preotese*.

Marti, 15 martie 2016, a avut loc ședința lunară a preoților din protopopiatul Dej. Invitat a fost părintele prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, care le-a vorbit preoților despre importanța misiunii preoțești ca trăire în Hristos prin semeni.

În perioada 16-18 martie 2016, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cu binecuvântarea Părintelui Mitropolit Andrei, a vizitat *Diakonie Neuendettelsau* din Germania, la invitația Domnului Rector Dr. Mathias Hartmann, nou ales în această funcție, prilej cu care s-a reînnoit, de ambele părți, dorința de a continua colaborarea între Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și *Diakonie Neuendettelsau* din Germania, prin schimb de studenți și masteranzi ai specializării Teologie socială, de profesori și doctoranzi și prin organizarea periodică a mai multor consfătuiri teologice. O delegație din Germania va vizita Facultatea noastră de Teologie în luna octombrie a.c.

Miercuri, 23 martie 2016, Opera Națională Cluj-Napoca în parteneriat cu Arhiepiscopia Vadului, Felea-cului și Clujului și Radio Renașterea a organizat, la Catedrala Mitropolitană, concertul caritabil vocal-simfonic *Requiem de Marțian Negrea*. A participat Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă, dirijat de către Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

În după amiaza zilei de joi, 24 martie 2016, Arhim. Prof. univ. dr. Teofil Tia, duhovnicul Facultății a susținut conferința: *Vederea lui Dumnezeu în Ortodoxie. Abordare psiho-pastorală*, pentru preoții Cercului Pastoral Bistrița în biserica parohială din Dumitra. Au participat și credincioși.

În sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai a avut loc vineri, 25 martie 2016, concertul anual susținut de Cvartetul Transilvan () organizat de Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” în parteneriat cu Academia de Muzică „Gheorghe Dima” și Filarmonica de Stat Transilvania. În deschidere a susținut un recital Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă, dirijat de către Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

Facultatea de Teologie Ortodoxă, prin Centrul de Studii Nomocanonice al Universității Babeș-Bolyai, a organizat în data de 29 martie 2016, masa rotundă internațională, cu titlul: *Sfântul și Marele Sinod - expresie a sinodalității Bisericii*.

La acest eveniment au participat: ÎPS Andrei Andreicuț, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății, Pr. conf. univ. dr. Patriciu Vlaicu, Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea, prodecanul Facultății, Arhim. prof. univ. dr. Grigorios Papatomas, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Atena, Institut de Théologie Orthodoxe Saint-Serge (Paris), Prof. univ. dr. Jambul Alexei Kshutashvili, Facultatea de Teologie Ortodoxă Tbilisi (Georgia) și Lect. univ. dr. Iulian-Mihai Constantinescu (Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova), precum și studenții și profesorii Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

**IPS ANDREI
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI**

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Martie 2016

1 martie: Face o vizită pe șantierul de pictare în tehnica mozaic a cupolei Catedralei Mitropolitane. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 martie: La Facultatea de Teologie se întâlnește cu cadrele didactice.

3-5 martie: Se deplasează în Austria pentru a participa la ședința anuală a Academiei Europene de Științe și Arte de la Salzburg. Rostește un cuvânt duhovnicesc. În cale, vizitează și biserica ortodoxă din Miskolc, Ungaria. Este însoțit de PC Pr. Dan-Ionuț Lupuțan, protopopul de Huedin.

6 martie: Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în Catedrala Mitropolitană. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

7 martie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la examenul de ocupare a posturilor de preot paroh la parohiile Brăișoru și Someșul Cald, protopopiatul Huedin.

8 martie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial cu participarea PC Pr. Protopopi. Rostește un cuvânt duhovnicesc. În Aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, prezidează ședința C.A.R.-ului. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Face o vizită la Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

9 martie: În Sala „Dumitru Fărcaș” a Casei de Cultură a Studenților, asistă la concertul folcloric organizat cu prilejul zilei de 8 Martie de către parohia „Sfântul Toma” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius-Dan Goga). Rostește un cuvânt de duhovnicesc. În Catedrala Mitropolitană, în cadrul slujbei de seară, săvârșește o rugăciune pentru sănătatea Mejeștăii Sale, Regele Mihai I al României. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

10 martie: În parohia Beudiu, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Cosmin Adrian Bucșa. Slujește Parastasul în memoria preoților slujitori mutați la Domnul. Hirotonește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh Gavril Emilian Mureșan. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Manciu, directorul Seminarului Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca. Face o vizită la Spitalul din Beclean (slujitor: Pr. Pavel Rus), inspectând lucrările de amenajare a paraclisului din incintă.

11 martie: În Piața „Bobâlna” din Dej, participă la festivitatea organizată cu prilejul întoarcerii Batalionului 811 „Dragonii Transilvaniei” din teatrul de operațiuni din Afganistan. Săvârșește o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc. Face o vizită în Biserica „Sfântul Andrei” din Dej (paroh: Pr. Silviu Pop), în vederea începerii șantierului de pictură. Este însoțit de PC Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

12 martie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

13 martie: În biserica din Cristorel, filie a parohiei Fodora, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba de sfințire a noului iconostas și Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Cosmin Adrian Bucșa, pe seama parohiei Someșul Cald, protopopiatul Huedin și diacon, pe tânărul Ovidiu Cristian Coman. Hirotonește întru iconom, pe părintele paroh Laurențiu Vasile Grigore. Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la noua clădire a grădiniței din localitate. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mică, rostește o cateheză și împlinește îndătinatul Ritual al Iertării de la începutul Postului Mare.

14 martie: La sediul protopopiatului Bistrița, participă la o ședință de lucru cu autoritățile județene. În biserica mică a mănăstirii de la Cășiel, protopopiatul Dej, săvârșește slujba de înmormântare a adormitei întru Domnul, Nectaria monahia, mama maicii starețe Varvara Georgiu. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este

însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Biserica „Sfântul Ștefan” din cartierul clujean Între Lacuri (parohi: Pr. Mircea Bugnariu și Pr. Cosmin Trif), slujește Pavcernița Mare cu Canonul Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

15 martie: Face o vizită de lucru în protopopiatul Cluj II. Vizitează bisericele în construcție „Sfântul Ioan Evanghelistul” (paroh: Pr. Călin Popovici și Pr. Matei Popovici), „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” – Mănăstir (parohi: Pr. Vasile Raus, Pr. Vasile Bancos, Pr. Nicolae Maja și Pr. Radu Onac), „Sfântul Ioan Gură de Aur” (paroh: Pr. Marian Bogdan), „Învieră Domnului” (parohi: Pr. Coriolan Dura și Pr. Ștefan Iloaie), „Sfânta Cuvioasă Parascheva” (paroh: Pr. Virgil Man) și „Sfântul Mina” (paroh: Pr. Dumitru Bărbos). În Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Marcel Sabău) slujește Pavcernița Mare cu Canonul Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

16 martie: În biserica din Figa (paroh: Pr. Călin Vasile Motogna), protopopiatul Beclean, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Preot Ioan Beudean, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere. Face o vizită pe șantierul de pictură al Bisericii „Sfântul Andrei și Sfinții Martiri Brâncoveni” din Beclean (parohi: Pr. Vincențiu Doru Zinveliu și Pr. Claudiu Zinveliu). Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” de pe strada Eugen Ionesco din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Cosmin Vele), slujește Pavcernița Mare cu Canonul Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

17 martie: Face o vizită în protopopiatul Cluj I. Vizitează parohiile „Intrarea Domnului în Ierusalim” – Florești (paroh: Pr. Sebastian Rusu), Gilău III (paroh: Pr. Vasile Bandrabulă), Hășdate (paroh: Pr. Viorel Șuteu), filia Săvâdăla a parohiei Vălișoara (paroh: Pr. Mihai Ranta). Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, protopopul de Cluj II. În Catedrala Mitropolitană, slujește Pavcernița Mare cu Canonul Sfântului Andrei Criteanul și rostește un cuvânt de învățătură, în cadrul serilor duhovnicești organizate de A.S.C.O.R. Cluj.

18 martie: La statuia marelui om de stat Alexandru Vaida Voevod de lângă Teatrul Național, participă la manifestările organi-

Ierarhii, preoți și credincioși participanți la Hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, Buna Vestire, 2016.

zate de Inspectoratul Județean de Jandarmi Cluj, care îi poartă numele. Săvârșește o slujbă de pomenire și rostește un cuvânt evocator. În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca (duhovnic: Arhim. Samuel Cristea) săvârșește Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite și rostește un cuvânt de învățătură.

19 martie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

20 martie: În biserica din Șomcutu Mic, protopopiatul Dej, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Ovidiu Cristian Coman, pe seama parohiei Brăișoru, protopopiatul Huedin. Acordă părintelui paroh Ioan Țolca, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

21 martie: Face o vizită pe șantierele Tipografiei și Brutăriei Arhiepiscopiei și pe șantierul Centrului de Tineret de la Câmpenești. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 martie: Face o vizită în protopopiatul Năsăud. Vizitează șantierul de construcție a Capei Mortuare din Rebrisoara (paroh: Pr. Nicolae Hoha), șantierul de construcție a casei parohiale din parohia Ilva Mică I (paroh: Pr. Ștefăniță Potra), șantierul de construcție a casei parohiale din parohia Sângeorz-Băi III (paroh: Pr. Alexandru Buia), Mănăstirea Salva și parohia Mititei (paroh: Pr. Călin Costel Imbușan).

23 martie: În Câmpia Turzii, săvârșește o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, Nicolae, fratele părintelui Claudiu Teodor Șumandea, parohul din Budești, protopopiatul Beclean.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la spectacolul Requiem-Parastas, susținut de corul, orchestra și soliști ai Operei Naționale din Cluj-Napoca, spectacol filantropic organizat în sprijinul profesorei de religie Crina Cărcu din Bistrița. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Întâmpină la Aeroportul Internațional „Avram Iancu” din Cluj-Napoca și primește la Centru Eparhial, delegația din Grecia ce a adus spre închinare moaștele Sfântului Gheorghe de Drama, delegație condusă de ÎPS Părinte Pavel, Mitropolit de Drama și Exarhul Macedoniei.

24 martie: Împreună cu ÎPS Pavel, face o vizită la Seminarul Teologic Ortodox. În Aula Mare a Universității „Babeș Bolyai” participă la festivitatea decernării titlului de Doctor Honoris Causa, distinsei doamne Ana Blandiana. Primește la reședință pe ÎPS Părinte Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei și pe PS Părinte Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei. În Catedrala Mitropolitană, asistă la slujba Pavcerniței Mari unită cu Litia. Primește la reședință pe ÎPS Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, ÎPS Părinte Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, PS Părinte Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei și PS Părinte Iustin Sigheteanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului. În cadrul unei ceremonii, la Reședința Mitropolitană, conferă ierarhilor prezenți „Engolpionul și Crucea Transilvană”.

25 martie (Buna Vestire): Primește la reședință pe PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului. Îi conferă „Engolpionul și Crucea Transilvană”.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu ierarhii prezenți, slujește Sfânta Liturghie unită cu Vecernia. Rostește un cuvânt evocator cu prilejul împlinirii a 10 ani de la reînființarea Mitropoliei și 5 ani de la întronizarea sa ca Mitropolit al Clujului. Acordă domnului Victor Opaschi, Secretar de Stat pentru Culte, distincția „Crucea Transilvană”. Primește la reședință, oficialitățile centrale, județene și locale, civile și militare, prezente la eveniment. În Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Titus Moldovan și Pr. Petru Ilea), asistă la Te-Deum-ul oficiat de ÎPS Părinte Pavel cu prilejul Zilei Naționale a Greciei. În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, împreună cu ÎPS Pavel și ÎPS Teofan, participă la concertul anual al Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”. Rostește un cuvânt evocator.

26 martie: La școala Horea, împreună cu ÎPS Pavel, îi binecuvintează pe elevii participanți la Concursul de Religie „Urmarea lui Hristos”. Face o vizită la Facultatea de Teologie. În Piața Unirii din Cluj-Napoca, participă la deschiderea Marșului pentru Viață. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Împreună cu delegația din Grecia, vizitează Mănăstirea Nicula și Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Cons. Cristian Baciu și Pr. Ioan Jeler).

27 martie: Împreună cu ÎPS Pavel, Mitropolit de Drama, săvârșește Sfânta Liturghie în biserica din Viișoara, protopopiatul Turda. Rostește cuvântul de învățătură. Săvârșește slujba Parastasului pentru adormitul întru Domnul, Ioan, ctitorul bisericii. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele Niculiță Stoica (Viișoara I) și Dacian Lucian Mureșan (Viișoara II). Face o vizită în parohia Ceanu Mic (paroh: Pr. Ioan Puiu). În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză.

28 martie: Cu prilejul împlinirii a 98 de ani de la unirea Basarabiei cu România, la bustul lui Onisifor Ghibu din curtea școlii ce-i poartă numele, participă la manifestările organizate. Săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt evocator. Face o vizită pe șantierul bisericii de pe Valea Viilor, din Beclean. Face o vizită în parohia Fundătura (paroh: Pr. Alexandru Marian Man), protopopiatul Gherla.

29 martie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de evaluare a candidaților participanți la examenul de Capacitate Preotească. La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la masa rotundă unde s-a dezbătut problema Sfântului și Marelui Sinod Pan-Ortodox.

30 martie: În capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (duhovnic: Arhim. Teofil Tia), săvârșește Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite. Rostește cuvântul de învățătură.

31 martie: În localitatea Băița de sub Codru, județul Maramureș, săvârșește slujba de înmormântare pentru adormita în Domnul, Carlota, mama părintelui Silviu Pop, de la parohia „Sfântul Andrei” din Dej. Rostește un cuvânt de mângâiere. Face o vizită în satul natal și la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus. În sala mare a Muzeului Mitropoliei din Cluj-Napoca, participă la lansarea cărții de predici „Amvon”, a Preacuviosului Părinte Arhimandrit Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

În mormânt Viață

Pr. Valer Bel

Laina Crucii, a morții și a șederii Domnului în mormânt este taina iubirii Sale smerite, până la capăt. Împărtașind soarta comună a fiecărei ființe umane care se simte singură în fața morții, Domnul Iisus Hristos, ca om, a strigat pe cruce: "Dumnezeu meu, Dumnezeu meu de ce M-ai părăsit?" (Mt. 27, 46). Strigătul acesta arată realitatea suferinței și a morții lui Iisus, realitatea participării Lui totale la condiția noastră de existență până la capătul său cel mai tragic: moartea. Strigătul lui Iisus arată că suferința Sa a fost reală nu aparentă; este strigătul omului care voiește să trăiască veșnic, fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel veșnic viu, dar în clipa morții el constată că suportul ultim al vieții nu se află în el însuși, ci în Dumnezeu-Creatorul. Omul cere un răspuns sau un sens al morții, însă niciun cuvânt nu se dă la această întrebare, pentru că Dumnezeu Cel viu nu Se recunoaște în moarte, moartea fiind urmarea păcatului lui Adam, a căderii lui libere din comuniunea de viață cu Dumnezeu-Izvorul vieții.

Tăcerea Tatălui la strigătul lui Iisus este și semnul durerii Lui maxime, pe care niciun cuvânt nu o poate exprima, atunci când Fiul Lui, devenit om, moare pe cruce, asumând până la capăt condiția umană de existență. Trebuie precizat însă că strigătul lui Iisus pe cruce nu este o expresie a despărțirii Dumnezeirii Fiului de firea Sa omenească, deoarece unirea ipostatică rămâne veșnică. Acest strigăt exprimă realitatea chenozei Fiului lui Dumnezeu, Care, prin atotputernicia iubirii Sale, devine în mod liber neputincios în fața morții, pentru a împărtași deplin experiența comună a istoriei umane, în care nu numai se moarte, ci și care, adesea, omoară pe cei nevinovați: "S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce" (Filip. 2, 8). Cel ce moare pe cruce este Fiul lui Dumnezeu devenit om, Care a acceptat în mod liber moartea, pentru a rămâne până la capăt în adevăr și în starea de iubire față de Tatăl, Care L-a trimis în lume, și față de oameni (cf. In 10, 17-18; 13, 1). Domnul, înainte de a muri pe cruce, a iertat pe cei ce-L răstigneau și S-a rugat pentru ei: "Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac" (Lc. 23, 34). Iar în clipele de pe urmă a strigat cu glas mare: "Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu" (Lc. 23, 46).

Moartea Domnului pe cruce este rezultatul urii semenilor Săi, însă El nu se lasă antrenat de ură și nu se desparte de Dumnezeu, chiar și atunci când se părea părăsit de El. Pentru Iisus, iubirea este mai tare decât moartea sau decât instinctul conservării (Lc. 9, 24-25; Mt. 10, 39), fiindcă "mila Domnului este mai scumpă decât viața" (Ps. 62, 4). Ca singurul fără de păcat (1Pt. 2, 22), El S-a dat pe Sine însuși pentru noi, purtând pe cruce "în trupul Său păcatele noastre, pentru ca noi, morți fiind păcatelor, să-i viețuim dreptății" (1Pt. 2, 24). Scopul jertfei Sale nu este acela de a șterge păcatele în sens legalist sau de a rezolva un conflict exterior între Dumnezeu și oameni, ci de a restitui viața veșnică și adevărată ca o nouă relație cu Dumnezeu. Deoarece noi nu putem intra în comuniune cu Dumnezeu altfel decât în stare de jertfă, înțelegem ca renunțare deplină la egoismul nostru și dăruire totală lui Dumnezeu, iar noi nu ne putem dăruia Lui prin noi înșine ca jertfă curată, ci Iisus Hristos a luat această jertfă asupra Sa pentru ca, intrând la Tatăl în stare de jertfă curată pentru noi, să ne introducă și pe noi la Tatăl, atrăgându-ne în starea Lui de jertfă.

După ce Domnul a murit cu trupul pe cruce, a coborât cu sufletul în iad și a binevestit sufletele de aici (1 Pt. 3, 18-19; 4-6; Efes. 4, 9), indicând prin aceasta universalitatea mântuirii în Hristos, mântuire care înglobează creația însăși, istoria și cosmosul întreg. Căci prin prezența Sa în iad, Hristos se face părtaș al stării celor de aici și biruiește iadul ca separație și îndepărtare totală de Dumnezeu prin însuși faptul că introduce în el starea de comuniune cu Dumnezeu.

Învieria începe prin biruirea morții ca separație între Dumnezeu și om. Această biruință se manifestă în întregime când puterea dumnezeiască de viață făcătoare, care umple sufletul omenesc al lui Iisus coborât la iad, pătrunde și în trupul Său din mormânt și-l ridică din moarte pentru a intra în planul vieții veșnice. Astfel, între moartea Domnului pe cruce și învierea Sa din morți există o profundă legătură interioară, ambele nefiind decât două fețe ale aceleiași mari taine ale iubirii divino-umane. Dacă Crucea este puterea iubirii lui Hristos Care, ca om, Se dăruiește total lui Dumnezeu, Învierea este dăruirea totală și veșnică a lui Dumnezeu acestei umanități jertfite a lui Hristos. Umanitatea lui Hristos trece prin moarte, dar nu rămâne în ea, ci ajunge în Dumnezeu pentru că S-a dăruit total Lui. Învierea lui Iisus Hristos este astfel un act al lui Dumnezeu-Sfânta Treime. Iisus Hristos este astfel un act al lui Dumnezeu ca om, pentru că S-a dăruit, din iubire pentru Dumnezeu și pentru oameni, total lui Dumnezeu. Ca om a fost înviat din morți de Dumnezeu care a primit Jertfa Lui.

„La umbra Crucii Tale am înțeles așa,
Că drumul către viață trece prin moartea Ta”.

Cartea ca exercițiu de generozitate

Pr. Bogdan Ivanov

Cartea este de departe **produsul cultural** care a făcut posibilă **civilizația noastră modernă**, exportată în toată lumea ca **o cultură a scrisului și a cititului**.

De altfel, scrisul și cititul sunt instrumente culturale prin care **Dumnezeu și omul comunică** și care au dat naștere Bibliei, cartea celui mai dramatic **dialog al iubirii dintre Creator și creatura Sa**.

Din acest punct de vedere, cartea este cel mai nobil mijloc care facilitează nu doar comunicarea, dar și asigură încă de pe acum nemurirea ideilor și a oamenilor. Pentru că în mod inevitabil cărțile supraviețuiesc oamenilor și astfel ele apar ca testamente vii ale unor suflete care au gândit și scris pentru cititorii lor. Acest fapt subliniază și o anumită **sacralitate a cărții**, și aceasta dacă ne gândim că de cele mai multe ori ținem în mână și citim cărți ale unor oameni care nu mai sunt printre noi.

Există însă și **o dramă a cărții**, atunci când ea nu își găsește cititorii care să o înțeleagă și să o pună în valoare, sau care pur și simplu o ignoră.

Cu toate acestea, ea își urmează în tăcere **drumul propriei nemuriri**, îngropată în uitarea oamenilor care nu mai au timp de lectură sau care sunt prizonierii lucrurilor facile ale modei. Dar există și o dramă a cititorului pândit de pericolul lipsei criteriilor de selecție sau de o îndrumare.

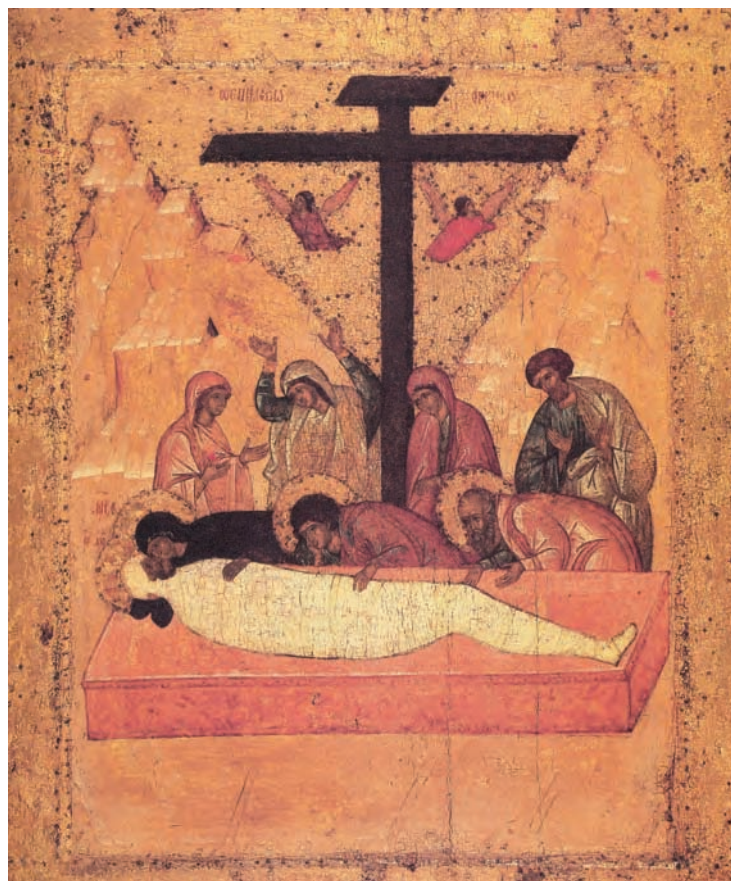
Pentru că lectura și cartea presupun o **relație paternă** între cel care citește și cel care îndrumă lecturile. La fel cum în viața sufletească nu poți progresa fără a avea un părinte, nici în lectură nu poți avea un câștig fără un program de citit, care presupune atât o **selecție riguroasă a titlurilor**, potrivit propriului orizont de interes și fără acel om care să te provoace spre a citi.

Dar, dincolo de toate acestea, îmi place să privesc cartea ca instrumentul cel mai generos care ne populează zilnic viața. Și spun asta gândindu-mă la faptul că ea este un obiect ce se deschide, se îmbie spre a fi descoperită, citită, întoarsă pe toate părțile, e plină de voluptate, dar mai ales provoacă simțurile, inclusiv pe cel olfactiv.

Cartea devine un instrument care implică ființa noastră în totalitatea ei. Cititul devine din simplă activitate de recreere un **exercițiu al rememorării**, al reflexivității interioare, al meditației, dar mai presus de toate este un exercițiu al generozității.

De la carte putem învăța respectul pentru semeni, pentru ideile și trăirile lor. Tot cartea ne ajută să nu ne pierdem acea smerenie care ne deschide mintea spre a cunoaște și învăța tot timpul.

Iar tot cartea ne oferă imaginea prin care noi înșine trebuie să ne împărtașim celor de lângă noi, prin tot ce avem mai bun în noi.

Punerea în mormânt. Icoană rusească, sec. XIV-XV?

Vinerea Mare, Grecia. Pictură în ulei din 1893. Autor: Theodoros Rallis (Constantinopol 1852 - Londra 1909).

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinte, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Protos. Benedict Vesa

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Tineri și familii din peste 151 de orașe au mărșăluit împotriva practicării avortului

Iulia Anamaria Mureșan

Și anul acesta, în preajma praznicului Bunei Vestiri, organizațiile creștine din țară au organizat *Marșul pentru viață*, cu scopul de a trage un semnal de alarmă în privința numărului mare de avorturi efectuate zilnic în România și de a readuce în mintea privitorilor importanța vieții și realitatea că aceasta există încă din momentul concepției. Evenimentul a avut loc în 151 de orașe din România și Republica Moldova, fie în după-amiaza zilei de 25 martie, fie pe 26 martie.

La Cluj, *Marșul pentru viață* a avut loc sâmbătă, 26 martie, începând cu ora 11.30. Acesta a fost organizat de clinica

Pro Vita, în colaborare cu numeroase asociații creștine din Cluj, printre care și ASCOR. În discursul de dinaintea marșului, ÎPS Mitropolit Andrei Andreicuț a subliniat calitatea „de viață făcătoare” a Sfintei Treimi și prețuirea pe care Biserica creștină o acordă vieții. De asemenea, Mitropolitul Pavel, întâistătătorul Mitropoliei de Drama și exarh al Macedoniei, aflat în vizită la Cluj cu ocazia hramului Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, a încercat să înlăture frica femeilor de a avea mulți copii, spunând că în Grecia, oamenii cei mai importanți sunt cei care provin din familii cu mulți copii. Anul acesta, la Cluj, la marșul pentru viață au participat aproximativ 650 de persoane. Majoritatea purtau în mâini bannere cu mesaje precum: „Un copil e o bucurie!”, „Tată, iubește-ne pe amândoi!”, „Mama ta a ales viața. Acum e rândul tău!”, „Viața are prioritate!”, „Îmi regret avortul” ș. a. Printre participanți s-au numărat

și un număr mare de copii, de diferite vârste. Cu toții au încercat să promoveze viața. Cu toții și-au dorit participe la eveniment pentru a încerca să fie vocile celor ce strigă mut, dându-și viața sub fiare ascuțite, chiurete și „medicamente”, ca oarecând mucenicii ce mureau loviți de sabie ori de băuturi otrăvitoare.

În completarea marșului, luni, 28 martie, doctorul Ionel Cioată, specialist în obstetrică-ginecologie în Timișoara, în cadrul unei conferințe, a dat o mărturie vie despre cum a ajuns să facă avorturi și pașii pe care i-a parcurs pentru a renunța la această practică. Doctorul obstetrician a relatat

că un rol important în a renunța să facă avorturi l-a avut cea de-a doua soție, care, cu dragostea ei, i-a descoperit dragostea lui Dumnezeu și l-a condus pe calea Bisericii. Părintele Petroniu de la Muntele Athos a fost cea de-a doua persoană importantă care l-a pus față în față cu realitatea păcatului pe care îl săvârșea, fapt care l-a trezit.

În cadrul conferinței, Alecu Ciapi, unul dintre membrii Bisericii Studenților din Cluj-Napoca, laureat al multor concursuri de muzică folk, a interpretat la chitară un set de trei piese clasice, dovedind astfel că fiecare viață umană ascunde în sine un potențial enorm care așteaptă să fie scos la lumină.

Toate manifestațiile dedicate vieții, care au avut loc în atâtea orașe fie prin conferințe, prin vizionări de film, concerte, dar și prin marșul în sine, au avut scopul de a sensibiliza conștiința celor care au participat la aceste evenimente în mod activ sau pasiv, dar și intenția de a ridica semne de întrebare pentru cei care cred că avortul este un drept al femeii, iar actul de a curma viața unui prunc în pântece nu esteucidere.

Atingerea de numele lui Dumnezeu

Anca Bivolariu

Îndva am auzit un medic spunând că cele cinci principale simțuri omenești se pot reduce la unul singur – atingerea. Mi s-a părut surprinzător, dar adevărat și m-am mirat ca eu nu mă gândisem vreodată până atunci că și auzul, văzul, mirosul, gustul sunt de fapt tot niște atingeri. Pentru ca noi să auzim, e nevoie ca sunetul să atingă timpanul și să-l facă să vibreze. Ca să vedem, lumina atinge fotoreceptorii din retină și transmite apoi semnale către creier. Pentru a simți mirosul e nevoie ca aerul pe care îl inspirăm să atingă receptorii olfactivi, iar simțul gustului se naște din atingerea stimulilor de limbă și de papilele noastre gustative. Așadar, atingerea este de mare importanță în viața noastră.

Pentru creștini, atingerea are valoare semnificativă și în plan duhovnicesc. De exemplu, în Taina Spovedaniei, prin mâinile preotului, ne dezleagă de păcate Însuși Dumnezeu. Iar Dumnezeu creștinilor este singurul Care s-a atins de creatura Sa, omul. Prima dată a făcut-o în Rai – când a creat toate cu cuvântul, iar pe om l-a făcut cu mâinile Sale. Iar mai apoi, Hristos Dumnezeu S-a atins de noi prin întruparea și viața Sa pământască între oameni.

Dumnezeu S-a atins și Se atinge de noi, iar lumea creată de El ne atinge și ea cu tot felul de frumuseți și bunătăți. Însă și omul e chemat să se atingă de Dumnezeu – o poate face în Taina Euharistiei, iar o altă modalitate de a pune mâna pe Dumnezeu este rugăciunea. Aceasta e o atingere de numele cel sfânt al Lui, iar în ea și prin ea ni se trezesc la Viață toate simțurile.

În rugăciune, ochii noștri interiori se pot deschide ca să vedem deșertăciunea vieții noastre, dar să și întrezărim ieșirea din ea. În atingerea de numele lui Dumnezeu, cad solzii înnegurării de pe pleoapele noastre și Îl putem recunoaște pe Domnul Hristos ca Ziditor, așa cum a făcut oarecând orbul din naștere căruia Acesta i-a umplut găvanele ochilor cu tină. Rugându-ne, constatăm că Mântuitorul lucrează cu multă migală și delicatețe în viața noastră, așa cum face un olar când vrea să își desăvârșească vasul. Iar cu această încredințare că Dumnezeu nu ne lasă, prindem parcă pute-

re să ieșim din chingile și fricile vieții noastre. În chemarea numelui lui Dumnezeu, omul își vede micimea proprie și măreția Creatorului, iar în această lumină a smereniei vede și calea dinspre hăul în care a căzut înspre înălțimea la care ne invită Dumnezeu pe toți.

În rugăciune, ni se deschid și urechile și parcă începem să ne auzim conștiința care strigă din adâncuri. Atingerea de numele Lui Dumnezeu ne scoate din surzenie și deodată recunoaștem glasul Păstorului și chemarea Lui răbdătoare și blândă la Viață. Hristos Cuvântul Care a venit să ne scoată din vraja sirenelor lumii acestea parcă lovește timpanul urechii noastre interioare și deodată Îl auzim pe *Cel ce este*. Așa s-a întâmplat oarecând și cu cei ce au mers să Îl prindă pe Mântuitorul în Grădina Ghetsimani și care, auzindu-L pe Hristos numindu-Se cu numele lui Dumnezeu – *Eu sunt cel ce sunt* –, s-au dat înapoi și au căzut la pământ fără să înțeleagă de ce.

În rugăciune, simțim mirosul urât al mândriilor și al greșelilor proprii, dar și adierea frumos mirositoare a pocăinței la care suntem chemați. Fără legătura cu Dumnezeu suntem asemenea leproșilor din Evanghelie, cărora le picaseră degete, buze, urechi și nas. E ca și cum am căzut într-o amorțeală ce duce spre moarte și suntem pe punctul de a fi mâncați de lupul cel înțeleghător. Însă atingerea de numele lui Dumnezeu ne poate reda simțul duhovnicesc al mirosului și ne învață să adulmecăm și să ne păzim de relele din noi, dar și din afara noastră.

În rugăciune, ni se activează și simțul gustului și înțelegem că tentațiile păcătoase par dulci, dar lasă un gust amar. Chemând noi numele lui Dumnezeu, toate își recapătă locul lor și ne putem recu-

pera capacitatea de a discerne. Ne recunoaștem viața de fii risipitori care ne otrăvim singuri sau ne hrănim cu roșcove de la porci, deși suntem așteptați în casa plină de bunătăți a Tatălui ceresc. Astfel, asemenea samarinei care a cerut să bea apa cea vie despre care Hristos Domnul i-a spus ca e dătătoare de nemurire, începem și noi să râvnim la Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos, Singurele Care ne pot scoate din vremelnicie și din moarte.

Rugăciunea e atingere de numele lui Dumnezeu – o atingere care ni se poate face nouă și văz, și auz, și miros, și gust. Dar cum noi ne atingem de Dumnezeu și în Taina Euharistiei, rugăciunea poate fi văzută și ca un test de compatibilitate între noi și Dumnezeu cu al Cărui sânge ne împărtășim – căci rugându-ne cu stăruință și curățindu-ne simțurile, înțelegem cine suntem noi și Cine este Dumnezeu. Adeseori, în rugăciunea și în pregătirea pentru Sfintele Taine, ne constatăm micimea și nevrednicia; constatăm incompatibilitatea dintre noi și Dumnezeu Care ne dă Sângele Său ca medicament pentru veșnicie. Am putea deznădăjdui și ne-am putea întreba „ce este noua și Ție, Hristoase?”. Dar salvarea e tocmai în smerenia de a ne vedea așa cum suntem și a continua să mergem către Dumnezeu Care Se lăsa atins de noi – ceea ce este pace, bucurie și Viață.

Israel, Țara făgăduinței

Iulia Anamaria Mureșan

Se ar putea spune despre aceste meleaguri un om care, cu câteva zile înainte de ziua în care ar fi trebuit să pornească spre ele a aflat că nu era pe lista celor care aveau să le moștenească și a căror inimă avea să fie stăpânită de ele pentru o săptămână? Mă perindam în fața porților cetății, precum oarecând evreii, tulburată, speriată de puțința de a mă lipsi de pășirea pe acest țărâm. Așteptarea mea, spre deosebire de cea a bieților evrei, nu a durat 40 de ani. Amânarea ar fi durat cel mult un an. Dar cine știe dacă nu cumva în acel timp aș fi trecut cu regret în rândul celor nevrednici de a vedea pământul făgăduinței, pășindu-mi trupul dincolo, precum o bună parte din poporul ales, care a trecut la cele veșnice fără să apuce să vadă locurile promise? Așteptarea însă nu a durat nici măcar un an. În neputința mea, nu aș fi răbdat. Așadar, s-a găsit loc și pentru mine pe unul din scaunele din avion, pe unul din scaunele din autocar, într-o cameră de hotel, pe fâșiile de pământ sfânt pe care au călcat tălpile încălțărilor mele, în aerul în care trupul plin de uimire mi se purta îngândurat și treaz, amețit de oboseală și voios, ud leoarcă de ploaia palestiniană, uscat de dogoarea Galileei, scăldat în Marea Moartă, scăldat în Marea Mediterană, scăldat în El. Ajunsesem așadar, cu tot cu nevrednicia mea, în „locul de unde începe lumea”, după cum l-a caracterizat unul dintre pelerini.

Peștera Bethleemului? Odinioară printre cele mai neînsemnate locuri? De câtă cinste se bucură acum! Pereții ei înnegriți de trecerea mileniilor? Strălucesc acum de la steaua ce înconjoară locul nașterii Mântuitorului. Plecarea noastră pentru a săruta și a atinge acel loc? O altă închinare a păstorilor de odinioară. De data aceasta însă, cu mult mai mulți.

*Merg păstorii de se-nchină
Celui Ce-a adus lumină.*

Și biserica zidită pe locul stânei bunilor păstori am văzut-o. Locul unde se crede că ar fi mormintele lor e marcat de o ferestruică ce adăpostește piatră vizibil mult bătută de trecerea anilor, luminată de o candelă aprinsă.

Locul adormirii Maicii Domnului este acum marcat de o statuie care o reprezintă culcată, cu ochii închiși. Dacă mai demult era înconjurată de apostolii care o plângeau, acum în jurul ei își pleacă genunchii roadele propovăduirii lor: mii de credincioși care o slăvesc în cântări ori își cântă necazul – cum au făcut-o un grup de creștini africani, a căror lacrimi curgeau șiroaie, înconjurându-le buzele și împletindu-se cu vocile lor tânguitoare, într-un cântec al durerii ce-și aștepta alinarea de la Maica Împăratului, Stăpâna îngerilor și mama noastră, a tuturor.

Cum am fi putut omite în parcursul nostru mormântul Sfântului Prooroc David, cel care a vestit-o în psalmii săi pe Preacurata Fecioară, precum și venirea lui Dumnezeu pe acel pământ binecuvântat și multe dintre cele ce aveau să se petreacă cu El și prin El? Vizitarea mormântului său a constituit o adevărată piatră de legătură între Vechiul și Noul Testament, atât prin profețiile pe care le-a făcut, cât și prin credințele care uneau atâtea suflete într-o sinagogă.

Apropierea de cultul iudaic a continuat la zidul plângerii, unde femei și bărbați, adulți și copii, mânuiau cu multă pricepere Psalteria. Expresiile fețelor pline de durere ale rugătorilor amintea de plângerea în așteptarea Mirelui iubit.

În Pustia Hozevei ne-au întâmpinat beduinii, cu eșarfe și gențuțe, mărgelile și măgăruși purtând nume foarte cunoscute oricărui român. Mănăstirea unde se află moaștele Sfântului Ioan Iacob era închisă. Monahii posteau. Era prima săptămână a Postului Mare. Am rămas așadar pe o terasă, admirând din depărtare falnica cetate duhovnicească și asemănându-ne corbului ce-l hrănea odinioară pe Proorocul Ilie, pe când acesta locuia în peștera la gura căreia a fost zidită mai târziu mănăstirea, care-și recunoștea Stăpânul în sluga Sa,

căreia îi slujea. Dacă acesta se adăpostea acolo în vremea secetei pe care el însuși o ceruse de la Dumnezeu, Sfântul Ioachim, peste veacuri, petrecea acolo postind și rugându-se în vremea unui alt chip de secetă: sterpiciunea sa și a Sfintei Ana, nedorită de nici unul dintre ei. Rugăciunea fiecăruia a odrăslit roade – pe de o parte, minunea înmulțirii făinii și a untului de lemn în casa femeii din Sarepta, precum și cunoașterea felului de a fi al lui Dumnezeu de către Proorocul Ilie, iar pe de altă parte, venirea pe lume a celei pe care Dumnezeu a găsit-o vrednică a purta în pânțele pe Fiul Său. Mănăstirea și valea întreagă au adus, la rândul lor, o sumedenie de roade duhovnicești – pustnici și Sfinți, pentru rugăciunile cărora cerem și azi mila lui Dumnezeu.

TRIODUL zărit pe strana din biserica Așezământului Românesc din Ierihon ne-a adus și mai aproape de casă. Icoana Sfinților Brâncoveni și graiul românesc al viețuitorilor au avut și ele contribuția lor. Mai mult, dacă nu putusem intra la mănăstirea Sfântului Ioan Iacob, acum acesta ne primea ca într-o îmbrățișare din mozaicul de la intrarea în curtea așezământului, adresându-ne îndemnul: „Fii pribegi ai țării mele, Necăjiți printre străini, Nu uitați menirea voastră/De români și de creștini.”

Îmbăierea în Marea Moartă s-a dovedit a fi, paradoxal, o sursă de vitalitate și de sănătate. A fost impresionant să vedem cu ochii noștri cum Dumnezeu a arătat ploaia de pucioasă ca pe o binecuvântare și nicidecum ca pe un blestem. Locuitorii cetăților atinse de această așa-zisă pedeapsă și-au scăpat sufletele din moarte, iar marea, pustiiată de orice vietate, fapt ce ar putea foarte ușor să fie clasat ca fiind un dezastru, s-a arătat a fi tămăduitoare multor boli și neputințe trupești ale oamenilor.

Ne-am apropiat și de locurile în care a pustnicit Cuvioasa Maria Egipteanca. Am pășit în mănăstirea din care a ieșit Sfântul care a văzut-o, a împărțit-o și a îngropat-o. Ne-a însoțit pe cale o ploaie primăvărată, ce adăpa mulțimea de plante ce împodobesc acum așezământul și aleile ce duc spre acesta, și care, la rândul lor, adăpostesc acum felurite tipuri de păsări, ce ne încântau auzul cu cântul lor.

Ain Karem. Orașul din ținutul muntos al casei lui Iuda, către care s-a suit Maica Domnului. Prima întâlnire pe pământ a lui Dumnezeu cu cel ce avea să devină Sfântul Ioan Botezătorul. Locul venirii pe lume a celui mai mare om născut din femeie se păstrează și astăzi, la fel și izvorul din care se adăpa, la vremea aceea, tot orașul și la care, cu siguranță a mers și Maica Domnului. Ploaia încă ne însoțea, udând semințele de credință sădite în noi la întâlnirea cu trecutul nostru duhovnicesc, cu originile existenței noastre creștine.

Auzind cuvintele Proorocului „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatele lumii!”, am pornit spre Golgota. Drumul era tapetat cu urmele trecerii Sale pe acolo. În jur, pași grăbiți. Părea că înaintea noastră mer-

gea Însuși Domnul, zorit de armata romană. Ajunși pe Golgota, l-am văzut în mozaic pe dreptul Avraam, pe punctul de a-și jertfi unicul fiu, dar și pe berbeculele salvator. La doar câțiva pași se afla locul în care Mântuitorul a fost pus pe cruce. *Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, îi voi trage pe toți la Mine.* Cu toții ne apropiam, atât duhovnicește, cât și trupește, de locul răstignirii, atingând piatra în care a fost înfipt altarul de jertfă. Sub acel loc a fost găsit craniul strămoșului Adam. Acela este locul de unde pământul s-a crăpat în linie dreaptă până la templu, culminând cu sfâșierea catapetesmei, la moartea pe cruce a Domnului Hristos. Piatra pe care trupul Său a fost uns cu miresme ne-a condus apoi spre mormânt.

Camera îngerului vestea bucuria Învierii și readucea în minte cuvintele „Părăsiți-vă de lacrimi!”. Lespedea

pe care a stat Dumnezeu era la doar câțiva pași distanță.

Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decât tot raiul și decât toată cămara împărătească s-a arătat, Hristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre!

Capernaum. Locul în care Mântuitorul a făcut cele mai multe minuni. Oricare din ruinele descoperite pot fi temelii casei în care a stat Domnul Hristos. Pietre înnegrite de trecerea vremii, dar strălucitoare prin trecerea lui Dumnezeu pe acolo. Drumul principal cu siguranță a fost străbătut de El. Casa soacrei lui Petru, deasupra căreia azi este zidită o biserică, încă izvorăște viață. Orice petec de pământ este demn de a primi sărutul oricărui pelerin.

Mormântul Maicii Domnului. Râul Iordan. Ghetsimani. Muntele Fericirilor. Tabor. Tabgha. Cana. Nazareth. Marea Galileei și țărmurile ei. Puncte tari care spun totul de la sine. Maternitate și curăție. Afundarea în rușinea mărturisirii păcatelor și bucuria ieșirii din ele. Deplina rugăciune. Deplina dragoste. Adevărata fericire. Schimbarea vieții. Înmulțirea pâinii și a vinului. Potolirea furtunii. Alergarea nebună pe lângă malurile mării de credință, cu nădejdea de a ajunge la El. Mersul pe mare. Locuri neatinsse decât de trecerea anilor. Dar ce sunt 2000 de ani la Dumnezeu? Toate s-au dovedit a fi, cum am fost avertizați de la început, „o plimbare prin inima voastră”.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567